

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

EMMI TUOMINEN

Maatalousyrityksen muutos osake- yhtiöksi

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2023

TIIVISTELMÄ

Tuominen, Emmi: Maatalousyrityksen muutos osakeyhtiöksi
Opinnäytetyö, AMK
Liiketalous
Joulukuu 2023
Sivumäärä: 49

Opinnäytetyössä selvitettiin toimeksiantajan maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen kannattavuutta taloudellisesta näkökulmasta. Kannattavuutta selvitettiin verotuksen ja omaisuuden kautta. Tavoite oli antaa toimeksiantajalle suuntaa antavaa tietoa, olisiko yrityksen osakeyhtiöittäminen kannattavaa vai ei.

Opinnäytetyössä maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen kannattavuutta selvitettiin pääosin verotuksen ja omaisuuden kautta. Näitä selvitettiin teorian, verotuslaskelmien sekä omaisuuden arvioinnin avulla. Aiheen pohjalta tehtiin myös asiantuntijahaastattelu.

Verotuslaskelmista pääteltiin, että mitä pienempi tulos maatalousyrityksellä on, sitä paremmin yksityinen elinkeinonharjoittaja sopisi yritysmuodoksi kevyemmän pääoma- ja ansiotuloverotuksen takia. Mitä suurempi maatalousyrityksen tulos on, sitä paremmin osakeyhtiö sopisi yrityksen yritysmuodoksi, sillä jos yksityinen elinkeinonharjoittaja saa paljon tuloa, progressiivisen verotuksen takia hän joutuu maksamaan enemmän veroa suhteessa siihen, jos yritys olisi osakeyhtiö.

Omaisuuden osalta ei päästy tarkkaan lopputulemaan, miten tämä olisi maatalousyritykselle kannattavinta hoitaa yritysmuodon muutoksessa. Suurin osa yrityksen omaisuudesta pitäisi siirtää osakeyhtiöön tasejatkuvuuden periaatteen takaamiseksi.

Avainsanat: Kannattavuus, maatalousyritys, osakeyhtiö, verotus, yritysmuodon muutos, yksityinen elinkeinonharjoittaja

Abstract

Tuominen, Emmi: The transformation of an agricultural enterprise into a limited liability company
Bachelor's thesis
Business Economics
December 2023
Number of pages: 49

The thesis investigated the profitability of the client's agricultural company becoming a limited liability company from a financial point of view. The profitability was examined through taxation and assets. The aim was to provide the client with guidance as to whether it would be profitable to set up a limited company.

In the thesis, the profitability of turning an agricultural company into a limited liability company was investigated mainly through taxation and assets. These were explained with the help of theory, tax calculations and property evaluation. An expert interview was also conducted based on the topic.

From the tax calculations it was concluded that the lower the profit of an agricultural enterprise, the more suitable a sole trader would be as a form of business due to the lower capital and income tax. The higher the profit of the agricultural enterprise, the more suitable the limited company would be as a form of enterprise, because if the sole trader has a high income, he will have to pay more tax due to progressive taxation than if the enterprise were a limited company.

As regards assets, it was not possible to reach a precise conclusion as to how this would be most profitable for agricultural company to manage in a change of corporate form. Most of the company's assets should be transferred to a limited company to ensure the principle of balance sheet continuity.

Keywords: Profitability, agricultural enterprise, limited company, taxation, change of corporate form, sole trader

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, RAJAUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT	6
3 KOHDEYRITYS	9
4 YRITYSMUODOT	10
4.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	12
4.2 Yrittäjän ja maatalousyrittäjän erot	14
4.3 Maa- ja metsätalousyrittäjä.....	15
4.4 Osakeyhtiö	20
5 YKSITYISESTÄ ELINKEINONHARJOITTAJASTA MUUTOS OSAKEYHTIÖKSI.....	24
6 YRITYSMUODON MUUTOS KÄYTÄNNÖSSÄ	31
7 LASKELMAT	34
7.1 Siirtosaldot.....	35
7.2 Verotuslaskelmat.....	38
7.2.1 Laskelma 1	39
7.2.2 Laskelma 2	41
7.2.3 Laskelma 3	42
7.2.4 Laskelma 4	44
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	46
LÄHTEET	50

1 JOHDANTO

Tutkimuksen aihepiiri on maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen järkevyys taloudellisesta näkökulmasta. Tätä tutkitaan yrityksen verotuksen ja yleisten taloudellisten tekijöiden pohjalta.

Aihe on merkittävä ja ajankohtainen toimeksiantajalle, sillä toimeksiantaja saa yksityiskohtaista tietoa oman yrityksen tietoihin perustuen tukemaan päätöksentekoa. Useat yritykset kohtaavat jossain vaiheessa tilanteen, missä tulee päättää kehittääkö omaa yritystoimintaa ja muuttaa yritysmuotoa vai jatkaako samalla vanhalla tavalla. Mielestäni tämä opinnäytetyön aihe on aina tietyllä tavalla ajankohtainen, sillä usein aihetta pitää miettiä jossain yrityksen elämänsä vaiheessa.

Opinnäytetyön tavoitteena on arvioida laaja-alaisesti maatalousyrityksen osakeyhtiöittämistä taloudellisista näkökulmista ja osakeyhtiöittämisen vaikutusta yrityksen liiketoimintaan. Tavoitetta tarkastellaan talouden eri näkökulmista sekä verotuksen ja omaisuuden näkökulmista. Jos toimeksiantajan maatilayrityksen osakeyhtiöittäminen voisi olla kannattavaa, opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa yritystä päättämään muuttaako yritysmuodon osakeyhtiöksi.

Teoriaosuudessa käsitellään eri yritysmuotoja, joista otetaan eniten esille yksityinen elinkeinonharjoittaja, osakeyhtiö ja maa- ja metsätalousyrittäjä. Yritysmuotojen lisäksi käsitellään teoriatasolla kirjallisista lähteistä yksityisen elinkeinonharjoittajan yritysmuodon muutosta osakeyhtiöksi. Myöhemmässä vaiheessa käsitellään yritysmuodon muutosta käytännön tasolla kirjallisia lähteitä apuna käyttäen, kuitenkin ottaen huomioon toimeksiantajan maatalousyrityksen.

Empiirisessä tutkimuksessa käsitellään toimeksiantajan maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen kannattavuutta pääosin verotuslaskelmien avulla. Tutkimuksessa hyödynnetään myös haastattelua ProAgrian edustajan kanssa, joka tarjoaa maataloille maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan asiantuntijapalveluita (Proagria, n.d., kohta Tietoa meistä).

Idea opinnäytetyöhön syntyi toimeksiantajalta. Toimeksiantajalla, Satakuntalaisella maatalousyrityksellä, on ajankohtainen aika päättää osakeyhtiöittääkö maatalousyritys vai jatkaako yritystoimintaa entiseen malliin.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, RAJAUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä opinnäytetyössä toimeksiantajalla on ollut iso rooli siinä, mitä aiheita opinnäytetyössä käsitellään. Toimeksiantajan toiveita rajaukseen otettavista aiheista ovat olleet toimeksiantajan maatilayrityksen osakeyhtiöittämisen kannattavuus, sekä kannattavuus verotuksen ja omaisuuden näkökulmista. Kaikkia aiheita selvitetään ensin yleisesti ja sitten tarkemmin toimeksiantajan maatalousyrityksen osalta.

Päätutkimuskysymys on, onko toimeksiantajan maatalousyrityksen osakeyhtiöittäminen kannattavaa? Kannattavuutta ajatellaan taloushallinnossa yritystoiminnan perusedellytyksenä, sekä tärkeimpänä mittarina. Yrityksen liiketoiminnan ajatellaan olevan kannattavaa, jos tulot ovat suuremmat kuin menot. Tässä opinnäytetyössä ei varsinaisesti käsitellä kannattavuutta maatalousyrityksen tekemän tuloksen näkökulmasta, vaikka tuloksen tekeminen onkin yrityksen liiketoiminnan jatkumisen edellytys. (Osuuspankki, n.d.b.) Tässä opinnäytetyössä kannattavuutta selvitetään pääosin verotuksen avulla, että kummassa yritysmuodossa – yksityisenä elinkeinonharjoittajana vai osakeyhtiönä – verotus on yrittäjälle kannattavampaa. Tarkoituksena ei siis ole sinänsä

selvittää, kummassa yritysmuodossa toimeksiantajan maatalousyrityksen olisi esimerkiksi mahdollista tehdä toiminallaan enemmän tulosta.

Kannattavuuden ensimmäisenä alatutkimuskysymyksenä on, että onko toimeksiantajan maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisestä verotuksellisesti hyötyä? Tämä toimii alatutkimuskysymyksenä, sillä on yksi opinnäytetyön kannattavuuden tarkastelemiseen sisältyvistä asioista. Verotuksen osalta selvitetään, onko maatalousyrittäjälle verotus edullisempaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana vai osakeyhtiömuotoisessa yritystoiminnassa. Tässä otetaan rajaukseen mukaan myös se, että osakeyhtiömuotoinen maataloustoiminta voi aiheuttaa maatalousyrittäjälle veroetujen menettämistä.

Toinen alatutkimuskysymys opinnäytetyössä on, että miten maatalousyrityksen osakeyhtiöittäminen vaikuttaa omaisuuteen? Omaisuutta voi tässä opinnäytetyössä tarkastella irrallisena aiheena, tai sitten osana kannattavuutta. Jos maatalousyrityksen muuttaa elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi, aiheutuu siitä muutoksia mm. omistuspohjaan ja omaisuuden käyttöön. Myös opinnäytetyössä käsitellyt metsät ovat maatalousyrityksen omaisuutta.

Opinnäytetyössä on toiminnallisen ja tutkimuksellisen kehittämistyön piirteitä. Tämä opinnäytetyö voisi olla toiminnallinen opinnäytetyö, sillä opinnäytetyön lähtökohtana on konkreettinen olemassa oleva kysymys, johon etsitään ratkaisua. Opinnäytetyö tavoittelee käytännön toiminnan kehittämistä, ohjeistamista, järjestämistä tai tehostamista. Tällä opinnäytetyöllä on myös ulkopuolinen toimeksiantaja, joten tämä siltäkin osalta tämä voisi olla toiminnallinen opinnäytetyö. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, n.d., kohta Toiminnallinen opinnäytetyö.) Sanoisin, että opinnäytetyö olisi kuitenkin enemmän tutkimuksellinen kehittämistyö. Tutkimuksellisessa kehittämistyössä on tarkoitus kehittää työelämää tutkivalla otteella. Siinä yhdistyvät konkreettinen kehittämistoiminta sekä tutkimuksellisten menetelmien soveltaminen ja aineiston analysointi. (Toikko & Rantanen, 2009 s.19.) Lähtökohtana ovat työelämästä nouseva ongelma ja kysymykset, jotka ohjaavat tiedon tuottamista. Tietoa tuotetaan käytännön toimintaympäristössä ja tutkimukselliset asetelmat ja menetelmät toimivat siinä apuna. (Toikko & Rantanen, 2009, s. 22.)

Opinnäytetyön empiirisen osuuden tärkein osio on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on kaikkea muuta paitsi määrällistä tutkimusta (Sarajärvi&Tuomi,2017, luku 1 kohta 1.1.2). Se painottuu usein tulevaisuuteen, ja laadullisten tutkimusmenetelmien avulla usein parannetaan, kehitetään tai uudistetaan tutkittavaa kohdetta (Pitkäranta, 2014, s. 9). Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää sekä tulkita tutkittavaa ilmiötä (Pitkäranta, 2014, s.27). Laadullisiin tutkimusmenetelmiin kuuluvat mm. havainnointi, haastattelu, kysely ja tiedon hankinta esimerkiksi dokumenteista tai muista kirjallisista lähteistä (Sarajärvi & Tuomi,2017, luku 3).

Yksi laadullinen tutkimusmenetelmä on haastattelu. Käytän opinnäytetyössäni tiedon hankkimiseen ja tutkimukseen tarkemmin ottaen teemahaastattelua, sillä haastattelen haastateltavaani keskeisen aiheen perusteella, jonka avulla saan vastauksia opinnäytetyön tutkimusongelmaan. Haastattelua varten suunnittelin kysymykset valmiiksi. (Vilkka, 2021, luku 5, kohta Tutkimushaastattelun muodot.) Kysymykset perustuvat tutkimuksen viitekehykseen (Pitkäranta, 2014, s. 93). Teemahaastattelu sopii opinnäytetyöni tutkimusmenetelmiin hyvin, sillä tutkittava asia on hyvin yritys- ja tapauskohtainen ja siitä ei ole runsaasti aikaisempaa tietoa (Vilkka, 2021, luku 5, kohta Tutkimushaastattelun muodot).

Opinnäytetyön aiheesta olen haastatellut sähköpostin välityksellä ProAgrian asiantuntijaa, joka ystävällisesti oli halukas auttamaan opinnäytetyössä työaikansa ulkopuolella. ProAgria on suomalainen maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan asiantuntijakeskus, joka tarjoaa maatalousyrittäjille monipuolisia palveluita liiketoiminnan kehittämistä varten (ProAgria, n.d., kohta Tietoa meistä).

Haastateltavani on Länsi-Suomen ProAgrialla 35 vuotta työskennellyt Kari Ranta, jolla on monen vuoden kokemus opinnäytetyön aiheesta. Hänen työnsä on vaihtunut useaan kertaan, mutta viimeiset 15 vuotta hän on työskennellyt lähes pelkästään sukupolvenvaihdosten, muiden kiinteistökauppojen sekä yhtiöittämisten parissa. Ranta on ollut mukana maatilojen

yhtiöittämisessä jo vuodesta 2010 lähtien, jolloin ensimmäisiä yhtiöittämisistä tehtiin. Kysyinkin häneltä, kuinka montaa maatalousyritystä hän on auttanut yhtiöittämisprosesseissa, ja vastaus oli, että varmasti noin seitsemääkymmentä tilaa, sekä hän on ollut mukana myös muutamassa fuusiojärjestelyssä.

Toinen laadullinen menetelmä, mitä käytän opinnäytetyössäni, on sisällönanalyysi. Sisällönanalyysin avulla analysoidaan erilaisia dokumentteja, kuten tässä tapauksessa kirjoja, artikkeleita ja raportteja. Tarkemmin ottaen käyttämäni sisällönanalyysi on aineistolähtöinen sisällönanalyysi, sillä aineisto ohjaa analyysin tekoa ja sieltä nostetaan esiin keskeisiä asioita. (Leinonen, 2018.)

Vielä kolmas menetelmä, jota käytän opinnäytetyössäni, on systemaattinen kirjallisuuskatsaus, sillä tarkoituksena on saada tiettyyn tutkimuskysymykseen saatavilla olevien tutkimusten tyhjentävää tai valikoivaa puolueetonta ja toistettavaa katsausta. Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa lähdetään prosessiin ennalta määritellystä ja täsmällisestä tutkimuskysymyksestä, joka ei muutu katsausprosessin aikana. (Vilkka, 2023, kohta 1.2.3.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin liittyviä kysymyksiä. Siinä asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla, joiden tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden tai kuvioiden avulla (Heikkilä, 2014, s. 15). Tutkimukseen tarvittavat tiedot voidaan hankkia muiden keräämistä tilastoista, rekistereistä, tietokannoista tai tiedot voidaan kerätä itse (Heikkilä, 2014, s.16). Opinnäytetyön empiirisestä osiosta yksi tärkein osa liittyy yrityksen lukuihin ja laskelmiin, joiden avulla selvitetään maatilayrityksen osakeyhtiöittämisen kannattavuutta.

3 KOHDEYRITYS

Kohdeyritys on opinnäytetyön toimeksiantaja. Toimeksiantaja on satakuntalainen maatalousyritys, joka on perustettu vuonna 1986. Toimeksiantaja on

aluksi hankkinut päätilakseen 1948 perustetun maatilan. Aluksi maatilan pinta-ala oli vain 5,12 hehtaaria. Vuosien saatossa maatilan pinta-alaa on lisätty merkittävästi. Käytännössä maatilaa viljelee tällä hetkellä kolmas sukupolvi. Tila on kuitenkin ostamalla hankittu, eli tämä ei ole siirtynyt samassa suvussa sukupolvien välillä. Päätilalla on aikoinaan ollut lypsykarjataloutta ja viljan viljelyä. Lypsykarjatalous on lopetettu 1980-luvun alussa, mutta muu maatilan yritystoiminta on säilynyt. Maatilan nykyiset yrittäjät ovat alkaneet harjoittamaan tilalla erikoiskasvien viljelyä, mikä on nykyään maatilan päätuotantosuunta.

Toimeksiantaja työllistää kahdesta kymmeneen henkilöä vuosittain. Maatilalla on viljeltävää alaa tällä hetkellä 210 hehtaaria ja metsää 56 hehtaaria. Toimeksiantajan tuotantosuunta on erikoiskasvien tuotanto. Tämä tarkoittaa sitä, että viljan lisäksi toimeksiantaja viljelee perunaa ja sokerijuurikasta. Viljasta viljellään vehnää ja ohraa, ja perunan osalta viljellään monenlaista mm. ruokaperunaa ja tärkkelysperunaa.

Tällä hetkellä tilanne maatilalla on, että yritystoimintaa harjoitetaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Tämä on ollut tähän asti sopiva yritysmuoto, mutta ajatukset osakeyhtiöittämisestä ovat kiinnostaneet maatilan yrittäjiä. Tulevaisuuden näkymät tilalla ovat vielä epäselvät.

4 YRITYSMUODOT

Jokainen yrittäjä voi itse päättää, minkä yritysmuodon yritykselleen valitsee. Yritysmuodon valintaan vaikuttaa yrityskohtaisesti perustajien määrä, pääoman tarve ja saatavuus, vastuu, päätöksenteko, rahoittajat sekä verotus (Uusyrityskeskus, n.d., kohta Yritysmuodolla on väliä). Yksi asia, mikä ei välttämättä ensimmäisenä tule yritystä perustaessa mieleen, on se, miten yrityksestä on mahdollisuus irtaantua. Tämä kuitenkin on yksi olennainen tekijä yritysmuotoa valittaessa. (Villa ym., 2007, s.19.)

Yksi asia mikä liittyy yritysmuodon valintaan, liittyy yrittäjän vastuun määrään yritystoiminnan velvoitteista. Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa itse kaikista yritystoiminnan velvoitteista, kun taas esimerkiksi osakeyhtiön osakas ei vastaa yhtiön sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan. Verotuksen näkökulmasta yritystoiminnan harjoittajat ovat kiinnostuneita yrityksen verotuksesta ja siitä, mikä on omistajien verokohtelu yrityksen tuloksen jakamislanteissa. (Villa ym., 2007, s.19.)

Yrityksen valitulla muodolla on merkitystä myös siinä, että se määrittelee, miten organisaation päätöksenteko ja hallinto järjestetään, mitkä ovat yrityksen jäsenten vastuusuhteet, miten varojen hankinta ja niiden jako toteutetaan, miten pääoman pysyvyys ja velkojen suoja on järjestetty, sekä miten yrityksessä jaetaan informaatiota ja miten yrityksen edustaminen järjestetään (Villa ym., 2007, s.20).

Seuraavissa luvuissa käsitellään yksityiskohtaisemmin niitä yritysmuotoja, jotka liittyvät käsiteltävään aiheeseen, eli yksityistä elinkeinonharjoittajaa, osakeyhtiötä ja maa- ja metsätalousyrittäjää. Toimeksiantajan tarkemman selvityksen osalta tärkeimmät luvut ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja sekä osakeyhtiö. Empiirisen tutkimuksen osalta opinnäytetyössä ei ole tarpeellista käsitellä muita yritysmuotoja tarkemmin, sillä maa- ja metsätaloutta harjoitetaan Suomessa valtaosin yksityisenä elinkeinonharjoittajana, verotusyhtymänä tai kuolinpesänä. Henkilöyhtiöitä ei juurikaan käytetä maatalan yritysmuotona, sillä siitä ei ole hyötyä tuloverotuksessa verrattuna luonnollisena henkilönä, verotusyhtymänä tai kuolinpesänä harjoitettuun maatalouteen. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 9.) Toimeksiantajan yritysmuoto on tällä hetkellä yksityinen elinkeinonharjoittaja ja harkitsee yrityksen yritysmuodon muutosta osakeyhtiöksi.

4.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on luonnollinen henkilö, joka harjoittaa yritystoimintaa omalla y-tunnuksellaan ja omissa nimissään (Kevytyrittäjäksi.com, 2022). Yksityisiä elinkeinonharjoittajia on perustettu kaupparekisteriin 1.1.2023 mennessä 248 118 kappaletta, eli on toiseksi yleisin yritysmuoto Suomessa (PRH,2023).

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on pienimuotoista yritystoimintaa harjoittava yrittäjä. Toiminta perustuu lähinnä yrittäjän omaan työpanokseen. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on yritysmuodoista vaivattomin. (Suomi.fi, n.d.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on henkilökohtaisessa vastuussa kaikella omaisuudellaan yrityksen toiminnasta. Hänen tulee myös omissa nimissään hoitaa mahdolliset oikeustoimet yritykselle. (Villa, 2023, osa 1, luku 2.2.) Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki sitoumukset, mitä elinkeinonharjoittaja tekee yritykselleen, sitovat myös häntä itseään. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on välittömässä omistuksessa yrityksessä käytettävässä omaisuudesta. Yrityksestä tulevat tuototkin menevät suoraan elinkeinonharjoittajalle. (Villa ym., 2007, s.21.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on kirjanpitovelvollinen (Villa, 2023, osa 1, luku 2.2). Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja yritys muodostavat yhden taloudellisen kokonaisuuden. Tämä tarkoittaa sitä, että elinkeinonharjoittajan yksityistalous ja yritystoiminnassa käytettävä omaisuus ei ole eroteltavissa niiden kirjanpidollisesta erillisyydestään huolimatta. (Villa ym., 2007, s.21.) Tällöin varojen siirtämisestä elinkeinotoiminnasta yksityistalouteen käytettäväksi koskevaa päätöstä ei tarvita, eikä varojen käyttäminen ole sidoksissa elinkeinotoiminnan ylijäämään. Yksityinen elinkeinonharjoittaja rahoittaa yritystoimintansa joko omilla varoillaan tai velalla. Rahoitus muistuttaa yksityistalouden harjoittamista. (Villa ym., 2007, s.22.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi saada yritystoiminnasta pääomatuloa yrityksensä kanssa tekemillä vuokrasopimuksilla, eikä hän voi periä yritykseltään korkoa tai provisioita. Mahdollista on, että elinkeinonharjoittajan puoliso

tai muut perheenjäsenet saavat verotuksessa vähennyskelpoisesta suorituksesta pääomatulona verotettavaa tuloa. (Villa ym., 2007, s.225.)

Yritystulo jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin. Pääomatulo on 20 %:n vuotuinen tuotto edellisen verovuoden elinkeinotoiminnan nettovarallisuudelle. Se osa yritystulosta, mikä ylittää pääomatulo-osuuden määrän, on elinkeinonharjoittajan ansiotuloa. (Villa ym., 2007, s.226.) Pääomatulojen verokanta on 30 %, jos verotettavaa pääomatuloa on enintään 30 000 euroa vuodessa. Jos tuloja on enemmän kuin 30 000 euroa, pääomatulojen veroprosentti on 34 %. Ansiotuloja taas verotetaan progressiivisesti. (Verotieto Oy, 2022, s. 88.) Mikäli yrittäjinä on puoliset, voidaan ansiotuloksi katsottu osa jakaa puolisoitten kesken, kun he harjoittavat yhteistä elinkeinotoimintaa. Ansiotulo-osuus jaetaan heidän työpanoksensa mukaisessa suhteessa. (Villa ym., 2007, s. 227.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan yrityksen nettovarallisuus on se jäännös, mikä saadaan, kun yrityksen veronalaisista varoista vähennetään velat (Villa ym., 2007, s.228). Varoista vähennetään myös edellisten vuosien mahdolliset tappiot, niin saadaan verotettava yritystulo, josta vähennetään ns. yrittäjävähen-
nys 5 % (Verotieto Oy, 2022, s. 88). Nettovarallisuuteen lisätään 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kk:n aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä (Villa ym., 2007, s.228).

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi nostaa yrityksestään varoja ja omaisuutta yksityiskäyttöön jopa enemmän kuin mitä on sijoittanut liiketoimintaan. Näitä yksityisottoja ei veroteta henkilökohtaisena tulona, mutta niillä voi olla vaikutusta liike- tai ammattitoiminnan verojen määrään, ja voivat vaikuttaa mm. lainan korkojen vähennysoikeuteen tai arvonnisäverotuksen maksuseuraamuksiin. (Verotieto Oy, 2022, s.90.) Elinkeinonharjoittajan käyttöomaisuus yksityistaloudessa sekä elinkeinossa on sama. Tämä tarkoittaa, että käyttöomaisuus on yhteiskäytössä. Elinkeinotoiminnan verotuksessa saa vähentää elinkeinotulon hankkimiseen tai säilyttämiseen menevät menot, ja jos menosta on saanut vähentää myös arvonnisäveron, elinkeinotulon verotuksessa on vähennyskelpoista arvonnisäverolla vähennetty määrä. Luonnollisesti

yksityistalouden menot eivät ole vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnan tulosta laskettaessa. (Verotieto Oy, 2022, s. 91.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminta lopetetaan Kaupparekisterilain mukaan, jossa tehdään välittömästi kaupparekisteriin lopetusilmoitus. Jäljelle jäävä omaisuus ja suorittamaton velka jäävät yrittäjälle. Yksi vaihtoehto on siirtää elinkeinonharjoittajan yksityisliike apportiomaisuudeksi toiseen yhtiöön, esimerkiksi osakeyhtiöön. (Villa ym., 2007, s.22.) Apportiomaisuus on aineellinen ja aineeton omaisuus, joka voidaan lisätä saajan taseeseen omaisuudeksi (Villa ym., 2007, s.23).

4.2 Yrittäjän ja maatalousyrittäjän erot

Yrittäjän ja maatalousyrittäjän välillä on enemmän eroja kuin aluksi kuvittelisi. Eroja on mm. yrityksen sijainnissa, yrityksen toimialassa sekä työtehtävissä, henkilöstörakenteessa, omistuksissa, yritystuissa ja muutamissa säädettävissä laeissa. Ensimmäinen ero, yrityksen sijainti, on usein maatalousyrittäjällä oma asuinpaikkansa. Usea maatilan omistaja asuu maatilansa yhteydessä. Normaalilla yrittäjällä yritys ei yleensä sijaitse asuinpaikallaan, vaan voi sijaita täysin eri alueella kuin yrittäjän oma koti. Toinen selkeä ero on yrityksen toimiala. Normaalin yrittäjän yritys voi koskea mitä toimialaa tahansa, ja usein toimiala voi olla sellainen, mikä ei vaadi ruumiillista työtä tai sisällä vaarallisia työtehtäviä. Maatalousyrittäjän työ on lähes poikkeuksetta ruumiillista ja monet työtehtävät ovat vaarallisia mm. eläinten, kemiallisten aineiden ja isojen työkohteiden kanssa. (Kuisma & Kallio, 2009, s.53.)

Seuraava ero löytyy omaisuudessa. Maatalousyrittäjä usein omistaa tuotantovälineet, joilla yritystoimintaansa harjoittaa, sekä usein myös pellot, eläimet, rakennukset ja muut asiat, jotka hänen maatilaansa kuuluvat. Normaali yrittäjä ei välttämättä omista tuotantovälineitään, vaan voi esimerkiksi harjoittaa yritystoimintaansa vuokratiloissa. Normaalilla yrittäjällä voi olla paljonkin palkattua työvoimaa. Palkattua työvoimaa voi esiintyä maatiloillakin, mutta usein maatilan työt hoitavat koko perhe yhdessä. (Kuisma & Kallio, 2009, s.53.)

Seuraavat erot liittyvät yrityksen taloudelliseen puoleen. Maatilayrittäjän yritys saa maataloustukia, kun taas normaali yrittäjä yritystukia. Molemmilla yrittäjillä on myös joitain yhteisiä etuja, joita on mahdollisuus saada, kuten esimerkiksi yrittäjävähennys. Seuraava ero on säädettävässä eläkelaissa. Itsenäisen yrittäjän eläke määräytyy yrittäjän eläkelain mukaan, kun taas maatalousyrittäjän eläkkeestä säädetään maatalousyrittäjän eläkelaissa. Maatalousyrittäjän verotus määräytyy maatalouden tuloverolain mukaan ja normaalin yrittäjän verotus määräytyy elinkeinotulon verottamisesta säädetyn lain mukaan. (Kuisma & Kallio, 2009, s.53.)

4.3 Maa- ja metsätalousyrittäjä

Maatilayrityksiä on ollut aikojen saatossa useita erilaisia. On ollut kotieläintiloja, kasvintuotantotiloja, alihankintatoimintaa sekä hevosyrittäjyyttä. Kotieläintilalla kasvatetaan eläimiä saadakseen niistä syntyviä tuotteita, kuten maitoa, kananmunia tai lihaa. Kotieläintilalla voi olla nautaeläimiä, lypsykarjaa ja broilerintuotantoa. (Kuisma & Kallio, 2009, s. 58.) Kasvintuotantotilalla kasvatetaan tiettyjä kasvilajikkeita, jotka voivat vaihdella vuodesta toiseen. Siinä on tärkeää vertailla kasvilajien ja -lajikkeiden tuotannon kannattavuutta. Toinen asia mitä tulee miettiä, on kasvien kasvatusalusta eli pelto. Pellon kasvukuntoon vaikuttaa maan biologinen, kemiallinen ja fysikaalinen tila. (Kuisma & Kallio, 2009, s.62–64.)

Alihankintatoiminnassa valmistuttajayritys tilaa alihankkijayritykseltä tuotteita, joiden pääasiallisesta suunnittelusta ja markkinoinnista valmistuttajayritys vastaa, ja toimittaa tarvittavat aineet sekä tarvikkeet alihankkijalle. Alihankkija taas valmistaa tuotteita toisille yrityksille. (Kuisma & Kallio, 2009, s. 78.)

Hevosyrittäjyys on hevosten kasvatus-, ravi-, ratsastus- tai palvelutoimintaa, kuten hoitopalveluita, elämys- ja ratsastuspalvelua (Kuisma & Kallio, 2009, s. 81). Maatilayrityksissä voi olla koneurakointia, sikojen kasvatusta,

elintarvikkeiden jatkojalostusta, puun jatkojalostusta, matkailua, uusiutuvaa energiaa, rakentamista tai muuta alkutuotantoa (Kuisma & Kallio, 2009, s. 45).

Maatilayrittäjän toimintaan vaikuttaa eri verotusmuodoista eniten tuloverotus, joka määräytyy kalenterivuositain. Verotukseen sovelletaan Maatilatalouden tuloverolakia, Elinkeinotuloverolakia, ja Tuloverolakia. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3.)

Alkutuotanto, eli maa-, metsä- ja puutarhatalous, metsästys, kalastus ja kalan- kasvatusta, ravustus ja ravunkasvatusta, turkistarhaus ja poronhoito ovat arvonlisäverollista toimintaa (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Alkutuotanto). Luonnollisen henkilön, joka harjoittaa alkutuotantoa, eikä harjoita muuta arvonlisäverovelvollista toimintaa, sovellettava kausi verotuksessa on kalenterivuosi (OVML 768/2016, 3 luku 11§ 2 mom). Hakemuksen avulla voi kuitenkin siirtyä lyhyempään verokauteen (OVML 768/2016, 3 luku 13§). Alkutuottajien tulee antaa kalenterivuotta koskevan arvonlisäveroilmoituksensa viimeistään seuraavan vuoden helmikuun viimeisenä päivänä. Tämä päivä on myös arvonlisäveron maksupäivä. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Ilmoitusmenettely.)

Elinkeinoiminnan ja maatalouden tulos lasketaan kumpikin erikseen. Nämä otetaan huomioon pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin jaettavana yritystulona, kun lasketaan verovelvollisen pääoma- ja ansiotuloa. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Verotettava tulo.) Verotettava pääomatulo saadaan, kun vähennetään siitä seuraavat kohdat: pääomatuloon kohdistuvat luonnolliset vähennykset, verovelvollisen vaatimuksesta elinkeino- tai maataloustoiminnan saman verovuoden tappio, pääomatulosta vähennyskelpoiset korot ja aikaisemmilta vuosilta vahvistetut pääomatulolajin tappiot (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Verotettava pääomatulo). Verotettava ansiotulo saadaan, kun vähennetään seuraavat: ansiotuloon kohdistuvat luonnolliset vähennykset, valtionverotuksessa tulosta TVL:n mukaan tehtävät vähennykset, aikaisemmilta vuosilta valtionverotuksessa vahvistetut ansiotulolajin tappiot (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Valtionverotuksen verotettava ansiotulo).

Luonnollisia henkilöitä ja puolisoita koskevat normaalit henkilöverotuksen säädökset. Pääomatulo-osuus lasketaan verovelvollisen valinnan mukaan joko 20 % tai 10 % korkokannan mukaiselle tuotolle edellisen vuoden lopun nettovarallisuudelle. Verovelvollinen on myös voinut valita vaihtoehdon, jossa pääomatulo-osuus on nolla tai että tulos verotetaan kokonaan ansiotulona. Nettovarallisuus tässäkin tapauksessa on maatalouden varat, joista on vähennetty maatalouden velat. Loppuosa tuloksesta määritetään ansiotuloksi. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Yrittäjäpuolisot.) Verovelvollisen tulee antaa tuloveroilmoituksensa viimeistään verovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Veroilmoitus).

Maatalouden puhdasta tulosta laskettaessa vähennetään siitä menoina kaikki tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot. Tämän lisäksi voidaan vähentää myös tasausvaraus. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 4 kohta Maatalouden tulos.) Tasausvaraus on keino tasata eri verovuosien verotettavaa tuloa (Kuisma & Kallio, 2009, s. 164). Tasausvaraus on maatilakohtainen. Se on verovelvollisen valinnan mukaan 0–40 % maatilán maatalouden puhtaasta tulosta, joka on vähennysten ja poistojen jälkeinen tulo. Sen vähimmäismäärä verovuodessa on 800 e ja enimmäismäärä 13 500 e. Tämä on vähennyskelpoinen verotuksessa, ja tasausvarausta voidaan käyttää investointeihin. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 4 kohta Tasausvaraus.) Tasausvaraus tulee käyttää investointiin viimeistään kolmantena vuonna sen verovuoden päättymisestä, jolta jätetyssä veroilmoituksessa varaus on tehty (Kuisma & Kallio, 2009, s. 164).

Lyhytvaikutteiset menot vähennetään maksuperusteisesti ja pitkävaikutteiset eli investointimenot jaksoitettuina poistomenettelyä käyttäen. Kaikki maataloustulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 4 kohta Menon vähennyskelpoisuus.)

Maatalouteen saadut avustukset ja korvaukset ovat veronalaisia (MVL 543/1967, 5§ 4 mom). Tällaisia ovat mm. peltoalan perusteella maksettavat tuet, eläinten hyvinvointikorvaus, kansalliset kotieläintuet,

kasvihuonetuotannon tuki, puutarhatuotteiden varastointituki, emo-, lypsy-lehmä-, sonni- ja uuhipalkkiot, maidon pohjoinen tuotantotuki ja luonnonmukaisen tuotannon korvaus (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 4 kohta Valtion avustukset ja korvaukset).

Kiinteistövero on yksi maatilayrityksen verotuksen kohteista, sillä usein omistetaan useampia kiinteistöjä yhdellä tilalla. Kiinteistöveron kohteena on tontti, tila ja muu Suomessa oleva rekisteröitävä maanomistuksen yksikkö sekä erotamattomat määräalat, rakennukset ja rakennelmat. Kiinteistövero on vuotuinen, ja se määrätään tietyn prosentin mukaan kiinteistön verotusarvosta. Tämä prosentti perustuu kiinteistön bruttoarvoon. Paikkakunta päättää kiinteistöveroprosenttien suuruudesta aina edeltävänä vuonna. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Kiinteistövero.)

Maataloudessa muita huomioitavia asioita ovat myös ajoneuvovero, polttoainemaksu ja työkoneisiin, mm. traktoreihin liittyvät asiat. Ajoneuvovero on normaali vuosittain maksettava vero ajoneuvosta (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 18 kohta Ajoneuvovero). Sellaisesta ajoneuvosta, johon käytetään moottoribensiiniä tai dieselöljyä lievemmin verotettua polttoainetta, suoritetaan valtiolle polttoainemaksua (PML 1280/2003, 1§). Polttoainemaksusta ovat vapaat mm. moottorityökoneiksi varustetut traktorit, joita yleensä on useita maatiloilla (PML 1280/2003, 6§1 mom).

Verotuksen näkökulmasta auto voi kuulua joko maatalouden tulolähteeseen tai yksityistalouteen. Jos auton ajoista yli puolet ovat maatalousajoa, auto kuuluu maatalouden tulolähteeseen. Jos taas yli puolet ovat yksityisajoa, auto kuuluu yksityistalouteen. (Reku, 2021.) Tässä tapauksessa keskitytään autoon, joka kuuluu maatalouden tulolähteeseen. Toimeksiantajalla on auto, jota käytetään pelkästään maatalousajoihin. Maatalousajoista voi vähentää maatalouden veroilmoituksessa lisävähennyksenä 0,43 euroa kilometriltä. Muihin tiinpanoihin voi merkitä kaikki autoon liittyvät kulut, kuten sen hankinta, verot, polttoaineet, huollot ja auton poistot. Nämä kaikki saadaan vähennettyä maatalilan verotuksessa. (Reku, 2021.) Yritys saa vähentää henkilöauton hankintahintaan ja käyttökustannuksiin sisältyvän arvonnlisäveron, jos auto on

ainoastaan vähennykseen oikeuttavassa käytössä. Tämän tulee olla todistettavissa. (Verohallinto, 2023b, kohta Poikkeukset henkilöautojen vähennys oikeuden rajoitukseen.)

Maa- ja metsätalouden harjoittaja ei ole kirjanpitovelvollinen (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 3 kohta Kirjanpito). Tämän on kuitenkin ilmoittamisvelvollisuuttaan varten pidettävä sellaisia muistiinpanoja, joihin sisältyvät verotuksessa tarvittavat tiedot (VML 1558/1995, 2 luku 12§). Muistiinpanoista ja niihin liitettävistä tositteista pitää selvittää riittävän eriteltyinä tulot ja menot, arvonlisäveron määrät, veron perusteet sekä tulonhankkimistoimintaa varten saadut tuet. Muistiinpanot tulee kirjata aikajärjestyksessä. (VHP 563/2017, 2§.) Muistiinpanot ja tositteet tulee säilyttää kuusi vuotta verovuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta (VML 1558/1995, 2 luku 12§ 3 mom).

Maatilan yhteydessä usein omistetaan myös metsää, ja mahdollisesti harjoitetaan jonkinlaista metsänomistustoimintaa. Metsänomistusmuotoja on erilaisia ja ne eroavat toisistaan myös verotuksellisesti. Metsätilan omistuspohja selviää lainhuutorekisteristä, josta selviää omistusoikeuden kirjaus. Tätä pitää yllä Maanmittauslaitos. Metsäkiinteistöön kohdistuu aina omistusoikeuden lisäksi hallintaoikeus ja se voi olla eri henkilöillä kuin omistusoikeus. Se, kenellä hallintaoikeus on, on metsätalouden harjoittaja. (Metsäkeskus, n.d.) Metsätilan voi omistaa myös aviopuolisot yhdessä. Aviopuolisot voidaan katsoa yhdeksi metsätalouden harjoittajaksi, ja tällöin heidän tarvitsee antaa vain yhden metsävero- ja arvonlisäveroilmoituksen. Metsätalouden puhdas pääomatulo tai tappiollinen pääomatulo kohdistetaan aviopuolisoilla metsämaahehtaarien suhteessa. Metsätila voidaan omistaa verotusyhtymänä, kuolinpesänä, yhteismetsänä tai yhtiömuotoisena metsänomistuksena. Tässä kappaleessa otamme kuitenkin esille vain verotusyhtymämuotoisen ja yhtiömuotoisen metsänomistuksen. (Metsäkeskus, n.d.)

Verotusyhtymämuotoisessa omistuksessa on 18 % Suomen yksityismetsien pinta-alasta. Verotusyhtymässä kaksi tai useampi henkilö omistaa yhden tai useamman tilan yhdessä. Osuudet ilmaistaan murtolukuina. Tämän perusteella jaetaan myös tulos tai tappio. (Metsäkeskus, n.d.)

Yhtiömuotoinen metsänomistus on ollut Suomessa vähäistä. Viime vuosina tämä omistusmuoto on lisääntynyt sitä kautta, että isompia maatiloja on yhtiöitetty, ja tätä myötä metsiä on siirtynyt osakeyhtiömuotoiseen metsänomistukseen. Usein tässä tilanteessa on voitu menetellä myös siten, että maatiloihin kuuluvat metsätilat on jätetty osakeyhtiöiden ulkopuolelle viljelijöiden henkilökohtaiseen omistukseen. Osakeyhtiömuotoisessa metsänomistuksessa ei ole mahdollista käyttää metsävähennystä, metsälahjavähennystä, menovarausta eikä hankintatyön arvon vähennystä. Osakeyhtiömuotoisessa metsänomistuksessa verokanta on 20 %, kun metsätalouden tulos jätetään osakeyhtiöön. Jos osakeyhtiön omistaja ottaa metsätalouden tulosta osakeyhtiöstä henkilökohtaiseen käyttöönsä osinkona, kokonaisverokanta nousee vähintään 27,5 %, mikä koostuu osakeyhtiön verokannasta 20 % ja osakkaan verosta 7,5 %. (Metsäkeskus, n.d.)

4.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on yleisin yritysmuoto Suomessa. Niitä on ollut ilmoitettuna kaupparekisteriin 2.1.2023 mennessä 274 965 kappaletta. (PRH, 2023.) Osakeyhtiö on erillinen oikeushenkilö, joka syntyy yrityksen rekisteröimisellä. Koska osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, osakkeenomistajat eivät joudu vastaamaan henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista, eikä myöskään osakeyhtiötä voi käyttää osakkeenomistajien henkilökohtaisissa velvoitteissa. (OYL 21.7.2006/624, 1 luku 2 §.) Oikeushenkilöllisyys sisältää tämän lisäksi oikeuskelpoisuuden sekä oikeustoimikelpoisuuden. Oikeuskelpoisuus tarkoittaa, että osakeyhtiöllä voi olla oikeuksia ja velvollisuuksia. Oikeustoimikelpoisuus taas tarkoittaa osakeyhtiön kykyä määrätä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. (Villa, 2023, osa 3, luku 2.2.)

Osakeyhtiön hallinnoinnin oikeudellisen kehyksen sääntelee osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys. Yhtiökokous on pääsääntöisesti osakeyhtiön ylin elin. (Villa, 2023, osa 3, luku 5.1.) Yhtiökokouksessa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa (OYL 21.7.2006/624, 5 luku 1§). Yhtiökokous päättää

Osakeyhtiölaissa määrätystä asioista. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin erikseen määrätä yhtiökokouksen päätösvaltaan liittyvistä asioista. Yhtiökokouksessa tehdään päätöksiä äänestämällä tai ilman äänestystä. (OYL 21.7.2006/624, 5 luku 2§.)

Osakeyhtiössä on myös hallitus, jolla on yleistoimivalta osakeyhtiön asioissa (Villa, 2023, osa 3, luku 5.1). Hallitus on osakeyhtiölle pakollinen toimielin. Hallitus koostuu yhdestä tai useammasta luonnollisesta henkilöstä. (Villa, 2023, osa 3, luku 5.3.3.) Hallitukselle yleensä kuuluu ne tehtävät yleistoimivallan nojalla, joita ei ole määritelty muun yhtiöoikeudellisen elimen suoritettavaksi (Villa, 2023, osa 3, luku 5.1). Se kuitenkin vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti (OYL 21.7.2006/624, 6 luku 2§).

Osakeyhtiössä noudatetaan kahta eri periaatetta, jotka ovat yhdenvertaisuusperiaate ja esteellisyysperiaate. Yhdenvertaisuusperiaate tarkoittaa, että kaikki osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Mikään osakeyhtiön päätöksiä tekevä elin ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka tuottaisi osakkeenomistajalle tai muulle taholle epäoikeutettua etua joko yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella. (OYL 21.7.2006/624, 1 luku 7 §.) Esteellisyysperiaate tarkoittaa, että osakkeenomistaja tai hänen asiamiehensä ei saa äänestää asiassa, joka koskee kannetta itseään vastaan tai itsensä vapauttamista jostain velvoitteesta yhtiötä kohtaan. Äänestää ei voi myöskään asiassa, joka koskee kannetta muuta henkilöä vastaan tai hänen vapauttamistansa velvoitteesta, jos osakkeenomistajalla tai hänen asiamiehellään on asiassa odotettavana olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa. (OYL 21.7.2006/624, 5 luku 14 §.)

Osakeyhtiökohtaisesti yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että yhtiössä on oikeuksiltaan tai velvollisuuksiltaan poikkeavia osakkeita. Normaalisti osakkeet tuottavat omistajalleen yhtäläisen oikeuden. (OYL 21.7.2006/624, 3 luku 1 §.) Sama koskee myös osakkeen tuottamaa äänivaltaa: Normaalisti osake tuottaa yhden äänen kaikissa yhtiökokouksessa käsiteltävissä asioissa.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä osakkeille eri suuruisia äänimääriä, tai että äänioikeutta ei ole ollenkaan. Tätä ei kuitenkaan voida soveltaa kaikkiin osakkeisiin. (OYL 21.7.2006/624, 3 luku 3–4 §.) Jokainen osakkeenomistaja saa osallistua yhtiökokoukseen (OYL 21.7.2006/624, 5 luku 6 §). Osakeyhtiö voi laittaa liikkeelle uusia osakkeita tai luovuttaa hallussaan olevia omia osakkeitaan maksuttomasti tai maksullisesti, mistä syntyy yhtiölle osakeantia (OYL 21.7.2006/624, 9 luku 1 §).

Osakeyhtiön varojenjako on tarkoin säänneltyä (Villa, 2023, osa 3, luku 8.2.1). Varojen jakaminen perustuu viimeiseksi vahvistettuun yhtiön tilinpäätökseen. Tilinpäätös tulee olla tilintarkastettu, mikäli yhtiössä on velvollisuus olla tilintarkastaja. (OYL 21.7.2006/624, 13 luku 3 §.) Velkojiensuojasäännöksiä avulla varmistetaan, että osakeyhtiö toimii eri vaateiden välisen maksunsaantijärjestyksen osoittamalla tavalla siten, että osakkeenomistajien osakkeille voidaan jakaa varoja vain silloin, jos velkojen vaateet ovat tulleet tyydytetyksi (Villa, 2023, osa 3, luku 8.2.1).

Osakeyhtiön varoja jaetaan osakkeenomistajille lain mukaan. Varojenjako voi tapahtua voitonjaosta tai varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisen kautta, osakkeiden hankkimisen ja lunastamisen kautta ja lisäksi siinä vaiheessa, kun yhtiö puretaan ja poistetaan rekisteristä. (OYL 21.7.2006/624, 13 luku 1 §.) Varojen jaon yhteydessä on myös sovellettava maksukykytarkastelua, sillä varoja ei saa jakaa, jos tiedetään, tai pitäisi tietää, että yhtiö on maksukyvytön, tai että jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden (OYL 21.7.2006/624, 13 luku 2 §). Varojenjaosta tulee päättää yhtiökokouksessa (OYL 21.7.2006/624, 13 luku 6 §).

Osakeyhtiön veroilmoitus perustuu kirjanpitolainsäädännön mukaan laadittuun tilinpäätökseen (Mähönen & Villa, 2009, s.355). Osakeyhtiön verotuksessa sovelletaan Tulovero- sekä Elinkeinoverolakia. Lähtökohtana tuloverotuksessa on, että osakeyhtiötä pidetään erillisenä verovelvollisena. (Villa ym., 2007, s.241.) Osakeyhtiöille vahvistetaan verotettava tulo. Tulovero on 20 % verotettavasta tulosta. (TVL 1535/1992, 4 osa, 1 luku, 124§.)

Osakeyhtiön verotukseen liittyvä käsite on meno-tuloteoria. Tämän mukaisesti tulos syntyy tilikauden menojen ja tulojen erotuksena. (Mähönen & Villa, 2009, s.356.) Meno-tuloteorian avulla pyritään tarjoamaan eturyhmille tietoa yrityksen tilikauden tuloksesta laskemalla yrityksen oikea tulos sen tilikauden aikana luovuttamista suoritteista saatuihin tuottoihin uhrattujen menojen erotuksena. Seuraavien tilikausien tulojen kerryttämiseen vaikuttavat menot merkitään taseeseen eli aktivoidaan. (Mähönen & Villa, 2009, s.357.) Meno-tuloteoria perustuu realisointiperiaatteeseen, ja meno tulon kohdalle -periaate onkin tämän johdannainen. Meno tulon kohdalle -periaatteessa menot kirjataan kuluksi sitä mukaan, kun ne kerryttävät tuottoja. Kuluja taas on vaikeampi jaksottaa, ja meno-tuloteorian mukaan nämä menevätkin tietyssä aikajärjestyksessä. Pitkävaikutteisista menoista, kuten maa-alueista tai rakennuksista, suoritettut menot ovat aikajärjestyksessä ”alimpana”, ja lyhytvaikutteisista menoista, kuten raaka-aineista tai työvoimasta, suoritettut menot vähennetään tuloista vaikutusaikansa mukaisessa järjestyksessä. (Mähönen & Villa, 2009, s.360.) Meno-tuloteorian mukaan tilikauden tappio on meno, jota ei ole vielä tulosta vähennetty ja se on aktivoitava taseen vastaaviin, koska se on se osa kuluiksi kirjatusta menoista, joita realisoituneet tulot eivät riitä korvaamaan. (Mähönen & Villa, 2009, s.361.) Tämä ei kuitenkaan ole enää elinkeinoverolain kokonaisvaltainen teoreettinen perusta, vaan osatuloutusta koskevat säännökset otettiin vuonna 1973 kirjanpitolakiin (Mähönen & Villa, 2009, s.386). Osatuloutusta käytetään kirjanpidossa ja verotuksessa pitkäaikaisurakoiden käsittelyssä. Osatuloutuksessa kirjataan kulut ja tuotot tuloslaskelmaan urakan valmistusasteen mukaisesti. (Admicom, 2021.) Osatuloutusta koskevan sääntelyn mukaan ottaminen liittyi pyrkimykseen laajentamaan veropohjaa ja lähentämään elinkeinoverolain tuloksen laskentaa kirjanpidollisen tuloksen laskentaan (Mähönen & Villa, 2009, s.386).

Osingot, joita osakkeenomistajat mahdollisesti saavat, ovat kokonaan tai osittain veronalaisia. Luonnollisten henkilöiden veronalaiset osinkotulot ovat joko pääoma- tai ansiotuloa. Yhteisöt voivat saada myös täysin verovapaita osinkoja. Tässä opinnäytetyössä on kuitenkin tärkeämpää keskittyä luonnollisten henkilöiden saamien osinkotulojen verotukseen. Osinkotulojen verotus riippuu siitä, onko osinko saatu arvopaperipörssissä listatusta yhtiöstä vai

listaamattomasta yhtiöstä. Veron määrään vaikuttavia tekijöitä ovat myös osakkeiden matemaattinen arvo ja osinkotulon suuruus. Osakkeiden matemaattinen arvo on yhtiön verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukainen tarkistettu nettovarallisuus jaettuna yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. (Tomperi, 2022, luku 4 kohta Osakkeiden verotus.)

Luonnollisen henkilön listatusta yhtiöstä saadusta osingosta pääomatulona on 85 % ja verovapaata tuloa on 15 %. Tätä ei siis veroteta lainkaan ansiotulona. (Tomperi, 2022, luku 4 kohta Luonnollinen henkilö osingonsaajana.) Tästä kuitenkin pidätetään ennakonpidätys 25,5 % (EPA 1124/1996, 2 luku 15§ 3 mom). Listaamattomasta yhtiöstä saadusta osingosta 25 % taas on veronalaista pääomatulona siltä osin kuin osingon määrä vastaa 8 % vuotuista tuottoa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettuna. Verovapaata tuloa on 75 % osingosta. Näin voidaan verottaa osinkoja kuitenkin vain 150 000 euroon saakka vuodessa. Tämän 150 000 euromäärän ylittävistä osingosta on 85 % veronalaista pääomatulona ja 15 % verovapaata tuloa. 8 % vuotuista tuottoa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettuna ylittävistä osingosta on 75 % veronalaista ansiotulona ja 25 % verovapaata tuloa. (Tomperi, 2022, luku 4 kohta Luonnollinen henkilö osingonsaajana.) Listaamattomasta yhtiöstä maksetusta osingosta tulee kuitenkin pidättää ennakonpidätys 7,5 % 150 000 euroon saakka ja 28 % sen ylittävistä osista (EPA 1124/1996, 2 luku 15§ 4 mom).

5 YKSITYISESTÄ ELINKEINONHARJOITTAJASTA MUUTOS OSAKEYHTIÖKSI

Yritysmuodon muutos voi tapahtua tulevaisuuden näkymien takia: yritystoimintaan otetaan mukaan uusia yrittäjiä tai valmistaudutaan tulevaisuudessa tapahtuvaan sukupolvenvaihdokseen (Enroth ym., 2007, s. 38). Arvioidessa yhtiöittämisen kannattavuutta, tulee ensin keskustella tilan tulevaisuuden suunnitelmista. Maatilayrittäjien yksityistalouden rahan tarve lasketaan realistisesti. Osakeyhtiössä maksetaan palkkatuloista progressiivinen vero, ja silloin ei ole

kovin edullista, jos yksityistaloudessa on suuri kulutus. (Lukinmaa, 2021.) Yritystoimintaa muutetaan joko ilman veroseuraamuksia tai veroseuraamuksin. Yritysmuodon muutoksen tavoitteena on usein parantaa yrityksen taloudellista ja verotuksellista asemaa. Maatalouden yritystoiminta saadaan muutettua ilman veroseuraamuksia, jos noudatetaan ns. tasejatkuvuuden periaatetta. (Enroth ym., 2007, s. 38.) Tasejatkuvuuden katsotaan toteutuvan, jos aikaisemmin harjoitetun yritystoiminnan varat ja velat siirtyvät samoista arvoista (TVL 1535/1992, 4 luku 24§).

Maatalousyrityksen muuttaminen osakeyhtiöksi edellyttää, että perustetaan uusi osakeyhtiö (Kyläkallio ym., 2020, luku 7.6 kohta A). Maatalousyrityksen y-tunnus ei siirry osakeyhtiölle, vaan perustettava osakeyhtiö saa oman y-tunnuksen (Yrittäjät.fi, n.d.).

Osakeyhtiön perustamista varten on laadittava kirjallinen perustamissopimus, jonka osakkeenomistajat allekirjoittavat (OYL 624/2006, 2 luku 1§). Kaikki osakkeenomistajat tulee mainita perustamissopimuksessa. Osakkeenomistajien on merkittävä kaikki yhtiön osakkeet. Osakkeet jaetaan osakkeenomistajien kesken vähintään niin, että jokainen merkitsee yhden osakkeen. (Kyläkallio ym., 2020, luku 1.2 kohta A.) Perustamissopimuksessa tulee mainita osakkeesta yhtiölle maksettava määrä, osakkeen maksuaika, sekä hallituksen jäsenet. Perustamissopimukseen tulee liittää myös yhtiöjärjestys. (OYL 624/2006, 2 luku 2§.) Kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta tulee ilmoittaa yhtiö rekisteröitäväksi. Muutoin yhtiön perustaminen raukeaa. (OYL 624/2006, 2 luku 8§.)

Tekemässäni haastattelussa Ranta toteaaakin, että osakeyhtiö on paras yhteistyön muoto. Osakeyhtiölaki antaa valmiit raamit päätöksenteolle, ja tätä täydennetään osakassopimuksella. Osakeyhtiö ei kaadu osakkaiden keskinäiseen riitelyyn, kuten esimerkiksi kiinteistöomistuksessa voi käydä. Tämä johtuu siitä, että osakkaat eivät omista esimerkiksi yhtiön maata, vaan osakkeet. Osakkeissa voidaan käyttää lunastus- ja suostumuslauseketta, joiden avulla osakkeiden omistuspohja pysyy osakkaiden haluamassa muodossa. (Ranta, 2023.) Eli esimerkiksi jos osakeyhtiö on pieni ja muutamat omistajat pitävät

ongelmana sitä, että yhtiön osakkaaksi tulisi täysin vieras henkilö, osakeyhtiö voi sallia varmuuden vuoksi lunastus- ja suostumuslausekkeet. Lunastuslauseke tarkoittaa, että yhtiöjärjestyksessä on määräys, jonka mukaan määrätyllä henkilöllä on oikeus lunastaa luovutettava osake määrätyllä tavalla ja määrätystä hinnasta. Suostumuslauseke taas tarkoittaa, että yhtiöjärjestyksessä on määräys, jonka mukaan osakkeen hankkimiseen tarvitaan osakeyhtiön suostumus, mukaan ottamatta osakkeita pakkohuutokaupasta tai yhtiön konkurssipesästä. Suostumuksen voi antaa yhtiön hallitus, ellei yhtiöjärjestys määrää toisin. (Minilex, n.d.)

Maatilan toiminnan yhtiöittämisen kannattavuuden tarkastelussa joudutaan ottamaan verotettavan tulon lisäksi huomioon sekä lyhyellä, että pitkällä tähtäimellä maatalouden velat, nettovarallisuus, yrittäjien muut tulot, tulon yksityiskäyttötarpeet, tulevaisuuden ennusteet sekä sukupolvenvaihdon tai myynnin toteutustapa sekä aikataulu (Enroth ym., 2007, s. 67). Jos maatilan toiminta on tarpeeksi vakavaraista, omaisuus riittää kattamaan lainamäärät, menot ovat hallinnassa ja yrittäjäominaisuudet sopivat kasvavan tilan kehittämiseen, siirrytään laskentaan. Maatalouden tulon lisäksi otetaan laskentaan mukaan myös muut tulot. Maatilan kauppakirjat, monet liitteet, kirjanpito menneiltä vuosilta ja tulevaisuuden tulokehityksen laskenta antaa pohjaa osakeyhtiön perustamisen suunnitteluun. Osakeyhtiöittämisen suunnittelussa ollaan tiiviisti yhteydessä verohallintoon ja pankkiin. (Lukinmaa, 2021.)

Yhtiöittämisen suunnittelussa joudutaan miettimään, mitä omaisuutta siirretään perustettavalle osakeyhtiölle, ja mitä omaisuutta jätetään yksityisomistukseen (Enroth ym., 2007, s. 74). Osakeyhtiössä yksityinen omaisuus ja osakeyhtiön omaisuus ovat selkeästi erillään (Yhtiöwiki, n.d.). Yhtiöittäessä tulee ottaa huomioon myös varainsiirtolaki (Enroth ym., 2007, s. 74). Varainsiirtoverolaki tarkoittaa, että valtiolle suoritetaan varainsiirtoveroa kiinteistön ja arvopaperin luovutuksesta siten, kuin varainsiirtoverolaissa säädetään (Varainsiirtoverolaki 931/1996, 1 luku 1§). Varainsiirtoveroa ei kuitenkaan tarvitse suorittaa, kun puhutaan Tuloverolain 24§ tarkoitetussa toimintamuodon muutoksessa (Varainsiirtoverolaki 931/1996, 2 luku 4§). Tätä Tuloverolain 24§ tarkoitettua toimintamuodon muutosta ei voida soveltaa tähän, jos viljelijä siirtää

maatalouden varat ja velat perustettavalle osakeyhtiölle, mutta jättää kuitenkin maatalousmaan ja talousrakennukset rakennuspaikkoineen viljelijän suoraan omistukseen. Tuloveroseuraamuksilta voi välttyä vain siinä tapauksessa, jos kaikki maatalouden varat siirretään yhtiölle. (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 9 kohta Toimintamuodon muutos.)

Haastattelussa Ranta toteaa, että tulee olla tarkkana siinä, että TVL 24§ mukainen toimintamuodon muutos toteutuu (Ranta, 2023). Kuten edellisessä kappaleessa tulikin esille TVL 24§ toteutuminen mahdollistaa toimintamuodon muutoksen osakeyhtiöksi veroseuraamuksitta (Verohallinto, 2022b, kohta 4.1). Kannattaa myös hakea osakeyhtiöittämiseen ennakkoratkaisu, jos siihen on aikaa (Ranta, 2023).

Yksi riski maatilayrityksen osakeyhtiöittämisessä on se, että jos toimiala ei ole kannattava, yhtiö joutuu maksamaan veroja 20 % pienestäkin tulosta. Osakeyhtiöittämistä harkitessa on hyvä muistaa, että maatalousyrittäjä ei maksa korkeaa veroa; palkansaajaan verrattuna sieltä puuttuu n. 9 % veroa, jota normaalisti palkansaajan pitää maksaa palkan sivukuluina muun muassa eläkeym. maksuina. Kolmas riski on, että osakeyhtiöittämisessä ei kyetä, tai ei ole aikaa tehdä hyvää osakassopimusta. Se on Rannan mukaan iso asia, joskus osakeyhtiön teknistä toteutustakin isompi. (Ranta, 2023.)

Jos osakeyhtiölle siirretään metsäomaisuus, menetetään mahdollisuus metsävähennyksiin (Enroth ym., 2007, s. 74). Metsänomistaja saa vähentää osan metsänsä hankintamenosta metsätalouden pääomatulojen verotuksessa (Verohallinto, 2022a, kohta 1). Metsävähennykseen on oikeus luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä, näiden muodostamalla verotusyhtymällä, yhteismetsällä ja muullakin yhteisetuudella. Yhteisöillä ja elinkeinoyhtymillä taas ei ole oikeutta metsävähennykseen. (Verohallinto, 2022a, kohta 2.)

Metsävähennysoikeuden enimmäismäärä (eli metsävähennyspohja) on vuodesta 2008 lähtien ollut 60 % metsän hankintamenosta. Metsävähennyspohjan muodostuminen ei ole aina yksiselitteisesti se hankintameno, joka metsälle määritellään. Siihen liittyy metsän hankinta-ajankohta, metsään kohdistuvat

parannusmenot, metsän vastikkeettomat saannot ja jatkuvuusperiaatteella toteutuvat omistajavaihdokset. (Verohallinto, 2022a, kohta 3.1.1.) Sellaisissa toimintamuodon muutoksissa, joissa metsätalous yksinään tai muiden toimintojen mukana siirtyy perustettavalle osakeyhtiölle, metsävähennysoikeutta ei siirry uuden toimintamuodon käyttöön (Verohallinto, 2022a, kohta 3.5).

Jos perustettuun osakeyhtiöön siirtyy vain maa- ja metsätalouden yhteiskäytössä olevia kiinteistöjä, ja metsätalous jää muuten yhtiön ulkopuolelle, on aikaisemmin tehdyt metsävähennykset jaettava yhtiöön siirtyvien ja yhtiön ulkopuolelle jäävien metsien kesken. Osakeyhtiöön siirtyvästä metsästä tehdyt metsävähennykset pienentävät metsän hankintamenoa yhtiön verotuksessa, ja yhtiön ulkopuolelle jääneiden metsien osuus tehdyistä metsävähennyksistä jäävät omistajan metsävähennysseurantaan. (Verohallinto, 2022a, kohta 3.5.)

Suomen maataloudessa investointi- ja tuotantotuilla on tärkeä vaikutus maatalouden kannattavuuteen (Enroth ym., 2007, s. 62). Yhtiöittämisen suunnittelussa tulee ottaa huomioon eri riskitekijät, esim. yrityksen kannattavuuden heikkeneminen, yhtiöittämisen ohittamisriski verotuksessa, muutokset osakeyhtiö- ja verolainsäädännössä sekä muutokset maatalouden tukisäädöksissä (Enroth ym., 2007, s. 74). Investointitukea on mahdollista saada, jos viljelijä tai osakkeiden enemmistön omaava henkilö on 18-vuotias, mutta alle 41-vuotias henkilö. Toinen kriteeri on, että hän on viljellyt tilaansa alle 5 vuotta ja hänellä pitää täytyä nuoren viljelijän aloitustuen ammattitaitoa koskevat ehdot, joka tarkoittaa, että kolmen vuoden kokemuksen lisäksi hänellä pitää olla alan koulutusta ainakin 20 opintoviikon verran. (Osuuspankki, n.d.a.)

Pääsääntöisesti yhtiömuoto ei vaikuta maatalouden tukien saantiin, vaan säännöt ovat samat kaikille yhteenliittymille (Enroth ym., 2007, s. 62). Vuonna 2023 haettavissa olevia maataloustukia oli eläimille, pelloille, investoinneille, puutarhataloudelle, porotaloudelle, mehiläistaloudelle ja vahingonkorvauksille (Ruokavirasto, 2023). Opinnäytetyön kohdeyritys erikoistuu kasvinviljelyyn, joten keskitymme nyt peltotukien hakuoppaaseen. Ruokaviraston sivulla on eritelty peltotuet seuraavasti (kuva 1).

Peltotuilla tarkoitetaan seuraavia korvauksia, palkkioita ja tukia:

- Perustulotutuki
- Luonnonhaittakorvaus
- Uudelleenjakotutuki
- Ekojärjestelmätuki
- Ympäristökorvaus
- Luonnonmukaisen tuotannon korvaus
- Nuorten viljelijöiden tuet
 - nuorten viljelijöiden tulotuki
 - nuorten viljelijöiden tuki
- Erikoiskasvipalkkio
- Tärkkelysperunapalkkio
- Yleinen hehtaarituki
- Pohjoinen hehtaarituki
- Sokerijuurikkaan kansallinen tuki
- Ympäristösopimukset
 - kosteikkojen hoitosopimus
 - maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus
 - alkuperäiskasvien ylläpitosopimus

Kuva 1. Mitä peltotuilla tarkoitetaan? (Ruokavirasto, 2023)

Suomessa saatavat peltotuet on kohdistettu eri tukialueille, eli maatalan sijainti määrittää, mitä tukia voi saada. Tukia voi hakea internetin kautta. (Ruokavirasto, 2023.) Tukia voi hakea luonnollinen henkilö, oikeushenkilö tai näiden muodostama ryhmä. Tuen saajan tulee olla aktiiviviljelijä, eli tuenhakija, joka harjoittaa vuosittain maataloustoimintaa. Aktiiviviljelijä on, jos jokin seuraavista ehdoista täyttyy: edellisenä tuenhakuvuonna sai EU:n suoria tukia enintään 5000 e, tilan päätoimiala liittyy maatalouden harjoittamiseen ja on arvonlisävelvollinen alkutuottajana tai todistaa maataloustoiminnan harjoittamisen muilla asiakirjoilla. (Ruokavirasto, 2023.)

Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen ja siihen sovelletaan kirjanpitolain säädöksiä, kuten esimerkiksi kahdenkertaista kirjanpitoa (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 9, kohta Osakeyhtiön maatalous MVL:n mukaan). Kahdenkertainen kirjanpito tarkoittaa, että jokainen kirjaus tehdään vähintään kahdelle eri tilille. Tällöin osakeyhtiön liiketapahtumaan kirjataan rahan lähde sekä käyttökohde. (Yrityksen perustaminen.net, n.d.)

Osakeyhtiömuotoinen maataloustoiminta voi aiheuttaa veroetujen menetystä. Osakeyhtiöllä ei mm. ole oikeutta aikaisemmin mainittuun elinkeinoverotuksen toimintavaraukseen ja osakeyhtiön myymän omaisuuden luovutushinnasta saa vähentää verotuksessa vain jäljellä olevan hankintamenon. Osakeyhtiötä ei myöskään koske säännös maataloustuotteiden käytön verovapaudesta, eikä myöskään siellä voi tehdä yksityiskäyttöönottoa tai nostaa rahaa omaan käyttöönsä, kuten normaalisti maatilayrityksessä voisi. (Enroth ym., 2007, s. 35.)

Osakeyhtiössä tilintarkastus voi olla tarpeellinen toteuttaa. Tilintarkastuksen tavoitteena on varmistaa kirjanpidon ja tilinpäätöksen luotettavuus. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkistaa yhtiön hallinto ja tarkistaa että kirjanpito on tehty kirjanpitosääntelyä ja hyvää kirjanpitotapaa noudattamalla. Tilintarkastaja myös tarkistaa, että tilinpäätös on laadittu hyvää tilintarkastusta koskevaa sääntelyä ja tilintarkastustapaa noudattamalla. Tilintarkastajan tulee olla riippumaton yhtiöön sekä objektiivinen tilintarkastusta tehdessään. (Villa ym., 2007, s.82.)

Osakeyhtiötä koskee tilintarkastusvelvollisuus, jos kaksi seuraavista edellytyksistä täyttyy: taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto ylittää 200 000 euroa ja yhtiön palveluksessa työskentelee keskimäärin yli 3 henkilöä (Kiviranta & Kiviranta, 2023, luku 9, kohta Tilintarkastusvelvollisuus). Yhtiöön on valittava Keskuskauppakamarissa hyväksytty tilintarkastaja, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään. Tilintarkastajan valitsee yhtiökokous. (Villa ym., 2007, s. 82.)

Rahoituslähteitä maataloudessa ovat pääomarahoitus ja tulorahoitus, jotka kertyvät yritystoiminnasta. Pääomarahoitus jakautuu taas omaan ja vieraseen rahoitukseen. Omaa pääomarahoitusta ovat mm. omistajan sijoitukset. (Kuisma & Kallio, 2009, s. 101.) Vieras pääoma jakautuu lyhyt- ja pitkäaikaiseen lainaan. Vieraaseen pääomaan lukeutuu myös aikaisemmin kappaleessa mainitut avustukset ja tuet. Tulorahoitus taas on päivittäisestä yritystoiminnasta saatavien tulojen ja menojen erotusta. (Kuisma & Kallio, 2009, s. 102.)

Yrityksen muuttaminen osakeyhtiöksi ei lähtökohtaisesti vaikuta yksityisen elinkeinonharjoittajan vastuuseen veloista, jotka ovat syntyneet ennen osakeyhtiön rekisteröintiä. Hän on vastuussa niistä henkilökohtaisesti, kunnes yhtiö rekisteröidään ja vastuun aiheuttama toimi on tehty perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, toimi on mainittu perustamissopimuksessa tai se on tehty enintään vuosi ennen perustamissopimuksen allekirjoittamista. (Kyläkalio ym., 2020, luku 7.6 kohta A.) Kun osakeyhtiö on merkitty kaupparekisteriin, katsotaan yksityisen elinkeinonharjoittajan verovuoden päättyvän (Verohallinto, 2022b, kohta 5.2). Sinä verovuonna, kun toimintamuodon muutos tapahtuu, osakeyhtiö saa vähentää sille kertyneen käyttöomaisuuden hankintamenoista. Muista pitkävaikutteisista menoista saa vähentää poistoina enintään määrät, jotka vastaavat verovuoden enimmäispoistoja vähennettynä siirtyvän yritystoiminnan verotuksessa verovuonna hyväksyttävien poistojen määrällä. (Verohallinto, 2022b, kohta 5.6.) Osakeyhtiö ei voi taata lainoja. Tämä tulee ottaa huomioon yhtiömuodon muutosta suunniteltaessa. Usein yrittäjien tulee keskustella pankin kanssa lainojen ehtojen muutoksista. (Lukinmaa, 2021.)

6 YRITYSMUODON MUUTOS KÄYTÄNNÖSSÄ

Harva maatilayritys pystyy muuttamaan yritysmuotoaan ilman ulkopuolisen apua. Tässä voi olla apuna maatalouden asiantuntijakeskus ProAgria. ProAgrian rooli maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisessä on moniulotteinen. Haastatteleman Kari Rannan mukaan ProAgria hoitaa alkuselvitykset, eli kaikki aikaisemmin opinnäytetyössä mainitut asiat. ProAgria hoitaa myös siirtoasiakirjat, tilintarkastajan lausunnon, inventaarion sekä pankin ja ELY:n eli Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen kannanotot. (Ranta, 2023.) ELY-keskukset hoitavatkin mm. maaseutuasioita ja yritysten neuvonta-, rahoitus- ja kehittämispalveluita (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.). ProAgria hoitaa myös kaupan vahvistuksen ja yhtiön rekisteröinnin sekä auttaa hallituksen ensimmäisessä kokouksessa tekemällä sitä varten muistilistaa. Ranta korostaa, että

ainakin Länsi-Suomen ProAgrian alueella heillä on iso rooli toteutuksessa. (Ranta, 2023.)

Jos maatalousyrittäjä päättää muuttaa yhtiömuotonsa osakeyhtiöksi, tästä tehdään ilmoitus kaupparekisteriin. Muutoksen tekemisen hinta on 275 euroa sähköisellä ilmoituksella ja 380 euroa paperisella lomakkeella. (Yrittäjät.fi, n.d.) Muita yhtiöittämisen kustannuksia ovat verottajan ennakkoratkaisu, lainhuuto, lohkominen, konsultin palkkio, rekisteröintimaksu, tilintarkastajien palkkiot, kaupanvahvistajan palkkiot ja muut todistukset ja dokumenttien kopiot (Kujala-Lipasti, 2017, s.14).

Yhtiöittämisen kannattavuuden selvittäminen opinnäytetyössä toimeksiantajalle edes realististen lukujen avulla ei ole yksiselitteinen asia. Kannattavuuden kunnolliseen ja perinpohjaiseen selvittämiseen tarvittaisiin erilaisia ammattilaisia, sekä useiden virallisten tahojen, kuten Verohallinnon apua. Usein osakeyhtiöittämisen kannattavuuden selvittäminen maksaa, sillä se on suuri asia selvitettäväksi. Kaikki materiaali selvitetään yritystoiminnan alun kauppakirjoista lähtien pitkälle tulevaisuuden suunnitelmiin. Tällöin saadaan realistinen kuva osakeyhtiöittämisen kannattavuudesta, jonka pohjalta voi tehdä pitkäjänteisiä päätöksiä yritysmuodon muuttamisesta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa suuntaa antavaa tietoa toimeksiantajalleen. Opinnäytetyössä kannattavuutta käsitellään mm. verotuslaskelmien avulla hyvin yksinkertaisesti ja otetaan mukaan vain perustekijät.

Maatilayrityksen osakeyhtiöittämisessä otetaan huomioon maatilan tulevaisuus toimialana. Tärkeimpänä tässä on, että uskotaanko toimialan tulevaisuuteen. Haastattelemani Kari Ranta kirjoittaa esimerkkinä esimerkiksi sikatalouden, josta siirrettiin maatalousyrityksiä 2000-luvun vaihteessa laajasti osakeyhtiöihin, koska ajateltiin, että toimialalla on tulevaisuudessa vahva kasvu. Kun sikatalous toimialana myöhemmin romahti, eikä sen jälkeen ole noussut paljoakaan, verotuksen kannalta osakeyhtiöittämisestä ei ole ollut mitään hyötyä. (Ranta, 2023.)

Osakeyhtiöittämisessä tulee ottaa huomioon maatalousyrittäjien historia. Ranta kirjoittaa, että historian perusteella saadaan tietää, saadaanko vanhojen kauppakirjojen, nykyisen veroilmoituksen ja lainojen perusteella yhtiölle osakkeiden hankintahintaa. Tällä on merkitystä sekä osingonjaossa että mahdollisessa sukupolvenvaihdoksessa. (Ranta, 2023.)

Huomioon otettava asia tulevaisuuden kannalta on maatalousyrittäjien kehittäminen ja investoinnit. Kysymys kuuluukin, onko omistajilla tahtoa ja voimaa kehittää maatalousyrittäjyytään? Osakeyhtiössä kiinteä verokanta auttaa maatalousyrittäjien kasvua, silloin kun tulosta halutaan käyttää yhtiön kasvuun. Osakeyhtiö ei ole hyvä vaihtoehto maatilalle, jos yhtiöstä halutaan vain tuottoa omistajille, tai vaihtoehtoisesti halutaan myydä maatilaa omaisuutta pois. Ranta tiivistää, että osakeyhtiöön on helppo kerätä varallisuutta, mutta on hyvin kallista myydä varallisuutta pois. (Ranta, 2023.)

Suunnitellut investoinnit ovat tärkeä asia maatilaa tulevaisuudessa osakeyhtiön osalta siten, että monessa investoinnissa tukitaso on korkeampi nuorelle, kuin vanhalle viljelijälle. Rannan mukaan esimerkiksi maatalousyrittäjien kaikkien osakkaiden on oltava alle 40-vuotiaita korkeampien tukien saamiseen, mutta osakeyhtiössä riittää, jos yli 50 % osakkeista ja päätösvallassa on nuorella viljelijällä. Tästä syystä usein ennen maatalousyrittäjien osakeyhtiöittämistä tehdään omistusjärjestelyjä, joiden tuloksena seuraava sukupolvi omistaa yli 50 % osuuden, mutta samalla vanhempi sukupolvi pystyy myös olemaan yhtiössä mukana. (Ranta, 2023.)

Osakeyhtiössä kannattaa ottaa huomioon myös Mela, eli Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen. Ranta kirjoittaa, että tässä omistajaosakkuus on tärkeä, sillä se mahdollistaa yrittäjäeläkkeen, lomitusoikeuden ja palkanmaksun ilman palkan sivukuluja. Useamman sarjan osakkeilla saadaan laajastikin otettua yrittäjiä mukaan osakeyhtiöön. (Ranta, 2023.)

Viimeisenä isona tekijänä maatalousyrittäjien osakeyhtiöittämisessä Ranta mainitsee verotuksen. Verotus on usein monella osakeyhtiöittämistä harkitsevalla maatilayrittäjällä iso asia. Ranta mainitsee, että verolait ja toimiala

muuttuvat jatkuvasti. Verotuksen kannalta hän arvioisi 50 000–60 000 euron tulon per verovelvollinen rajaksi, jossa verotuksen kannalta olisi saavutettavissa osakeyhtiössä riittävästi hyötyä. Aviopuolisoilla tämä tarkoittaisi yli 100 000 euroa. Raja on kuitenkin häilyvä ja riippuvainen mm. mahdollisuuksista osingonnostoon osakeyhtiöstä. Verotuksenkin kannalta tulee katsoa tulevaisuuteen. Ranta kirjoittaa, että ison investoinnin jälkeen verotus on poistojen takia hallinnassa, mutta se loppuu nopeasti MVL-verotuksen ylipoistojen takia. Samalla investoinnista muodostunut lainamäärä rajoittaa uusien investointien tekemistä. Verotusta tulee myös ajatella metsän osalta erikseen, koska siellä on kiinteä verokanta, ja mahdollisesti käyttämättömiä metsävähennyksiä. Ranta muistuttaa, että osakeyhtiöön voidaan siirtyä tulolähteittäin; vain maatalous, metsätalous, tai sitten molemmat. (Ranta, 2023.)

7 LASKELMAT

Tässä luvussa vertailen osaksi keksittyjen lukujen avulla osakeyhtiön ja yksityisen elinkeinonharjoittajan tuloksen verotusta ja missä tilanteessa kumpi yritysmuoto olisi kannattavampi. Otan myös kantaa osakeyhtiöön siirrettävästä omaisuudesta.

Lähtötilanne vuoden 2022 laskelmiin on seuraavan kuvan 2. mukainen.

Tuloslaskelma

Maatalouden tulot	euroa
Arvonlisäverollinen myynti 14 %	361 759,46
Maatalouden verottomat tulot	200 285,56
Tulot yhteensä	562 045,02

Maatalouden menot	euroa
Palkat	3 505,22
Ostot	444 957,03
Poistot	39 454,19
Muut menot	13 158,32
Menot yhteensä	501 074,76

Maatalouden tulos	60 970,26
--------------------------	------------------

Kuva 2. Lähtötilanne

Tässä on esitetty maatalouden tuloslaskelma ja menot, sekä tulos vuonna 2022. Maatalouden verottomat tulot sekä menot on katsottu tarpeelliseksi esittää verrattain karkealla tarkkuudella. Luvut on saatu maatalousyrityksen vuoden 2022 veroilmoituksesta.

7.1 Siirtosaldot

Siirtosaldojen luvut on saatu arvioimalla toimeksiantajan kanssa maatalon omaisuutta yrityksen olemassa olevien dokumenttien avulla. Nämä luvut ovat vuoden 2022 mukaisesti arvioitu. Siirtosaldojen omaisuus on vielä jaettu havainnollistavasti kahdelle osakkaalle. Tulee huomata, että siirtosaldoissa velkojen arvo on hieman suurempi kuin vuoden 2022 maatalousyrityksen veroilmoituksessa on.

Osakeyhtiöön siirrettävät siirtosaldot voisivat olla kuvan 3 mukaiset.

	Siirtoarvot			Osakas 1		Osakas 2
Pellon arvo	456 994,00			228 497,00		228 497,00
Metsän arvo	-					
Joutomaa	-					
Tuotantorakennukset	64 631,73			32 315,87		32 315,87
Rakennuspaikka	-					
Niitty ja laidun	-					
Salaojat	3 279,31			1 639,66		1 639,66
Irtaimisto						
Koneet ja laitteet	66 987,79			33 493,90		33 493,90
Eläimet	-					
varastot	-					
Osakkeet ja osuudet	-					
Varat yhteensä	591 892,83			295 946,42		295 946,42
Velat						
	565 000,00					
Tasausvaraukset, verovelka	-					
Jää metsätalouden tulolähteeseen	-					
Velat yhteensä	565 000,00			282 500,00		282 500,00
				282 500,00		282 500,00
Varat - velat	26 892,83			13 446,42		13 446,42

Kuva 3. Siirtosaldot versio 1

Toinen mahdollinen vaihtoehto siirtosaldoille voisi olla kuvan 4 mukainen. Siinä on arvioitu uudelleen omaisuuden arvoa ja lisätty mm. yhtenä eroavaisuutena kuvaan 3 verrattuna varaston arvo. Varaston arvo koostuu mm. torjunta-aineista, lannoitteista, erilaisista öljyistä, voiteluaineista ja tuotevarastoista, kuten viljasta ja perunasta.

	Siirtoarvot			Osakas 1		Osakas 2
Pellon arvo	475 443,00			237 721,50		237 721,50
Metsän arvo	-					
Joutomaa	-					
Tuotantorakennukset	64 631,73			32 315,87		32 315,87
Rakennuspaikka	4 500,00					
Niitty ja laidun	-					
Salaojat	3 279,31			1 639,66		1 639,66
Irtaimisto						
Koneet ja laitteet	66 987,79			33 493,90		33 493,90
Eläimet	-					
varastot	82 000,00					
Osakkeet ja osuudet	-					
Varat yhteensä	696 841,83			348 420,92		348 420,92
		23,3 %				
Velat						
	565 000,00					
Tasausvaraukset, verovelka	-					
Jää metsätalouden tulolähteeseen	-					
Velat yhteensä	565 000,00			282 500,00		282 500,00
				282 500,00		282 500,00
Varat - velat	131 841,83			65 920,92		65 920,92

Kuva 4. Siirtosaldot versio 2

Näihin siirtosaldoihin ei ole otettu mukaan metsiä eikä henkilökohtaista omaisuutta, mm. asuinrakennuksia. Asuinrakennuksia ei ole otettu mukaan siirtosaldoihin, koska se ei kuulu maatalouden varoihin (Kuja-Lipasti, 2017, s.11). Asuintontti kannattaa kuitenkin lohkoa, jotta se vapautuu kiinnityksistä. Metsät kuuluvat maatilán TVL-tulolähteeseen, ja ne on siirrettävä yhtiöön kokonaan tai jätettävä pääosin ulkopuolelle. Jätettäessä yhtiön omistuksen ulkopuolelle metsän erottaminen aiheuttaa lohkomiskuluja. Metsiin ja asuinrakennuksiin kohdistuvat lainaosuudet tulee erotella yhtiöstä ja maksaa pois, sillä kaikki siirtyvään toimintaan kohdistuvat velat on siirrettävä yhtiön vastattavaksi. (Kuja-Lipasti, 2020.)

Kuten aikaisemmin opinnäytetyössä on todettu, jos metsät siirtää osakeyhtiön omaisuuteen, oikeus metsävähennyksiin katoaa. Jos kaikki yksityisen elinkeinonharjoittajan omaisuutena oleva omaisuus on siirretty osakeyhtiön omaisuudeksi, henkilökohtaista lainapohjaa tulee miettiä uudelleen mm. vakuuksien osalta, sillä osakeyhtiön omaisuutta ei saa kiinnitettyä vakuudeksi henkilökohtaiseen lainaan. Jos metsät jättää henkilökohtaiseen omaisuuteen lohkomiskulujenkin uhalla, jäisi yksityishenkilölle jotain omaisuutta, mitä voisi mahdollisesti kiinnittää lainoihin.

Ihanteellinen pääomarakenne koostuu sekä omasta että vieraasta pääomasta, kuten tässäkin tilanteessa molempia löytyy. Tähän vaikuttavat mm. yrityksen toimiala sekä rahoitusmarkkinoiden tilanne. Siirtosaldoista huomataan, että varat ja velat ovat lähes yhtä suuret, eikä osakeyhtiön omaa pääomaa jää paljoakaan. Ohjeellisesti omaa pääomaa pitäisi jäädä noin 30 %, mutta osuus voi olla pienempikin, kunhan yritys selviää maksuistaan. (Suomi.fi, 2021.) Kuvan 3 siirtosaldoissa osakeyhtiön oma pääoma olisi 5 %, eli siinä tapauksessa ohjeistus ei täyttyisi. Kuvan 4 siirtosaldoissa oman pääoman osuus olisi 23,3 %, eli paljon parempi mitä ensimmäisessä siirtosaldojen versiossa, mutta ei kuitenkaan vielä ihan kolmeakymmentä prosenttia.

Kokonaisverotukseen huomioidaan yrityksen verotus sekä osakkaan henkilökohtainen verotus. Osakeyhtiö maksaa tuloveroa tuloksesta ja osingosta.

Palkkatuloista osakas maksaa ansiotuloveroa ja pääomatuloveroa. Jos verorasitus osakkaan henkilökohtaisen verotuksen ja yrityksen verotuksen osalta on yhteensä alle 26 %, osakkaan kannattaa nostaa palkkatuloa, sillä osingon verorasitus on yhteensä vähintään 26 %. (Accountor, 2022, kohta Henkilökohtaisen verotuksen ja yrityksen verotuksen erot.)

7.2 Verotuslaskelmat

Seuraavaksi käydään läpi verotuslaskelmia erilaisista hypoteettisista tilanteista. Näissä on käytetty apuna Verohallinnon nettisivujen tietoja vuodelta 2022 sekä toimeksiantajan maatalousyrityksen vuoden 2022 tunnuslukuja – osaksi muokattuna ja keksittynäkin. Lähtötilanne on esitetty luvussa 7.1. Kaikissa yksityisen elinkeinonharjoittajan laskelmissa yrityksen tulos jaetaan kahdelle omistajalle puoliksi, eli 50 % kummallekin. Kyseessä on siis aviopuolisot, joilla panos yritykseen on täysin saman verran. Koko yrityksen tilikauden tulos jaetaan yksityisen elinkeinonharjoittajan versioissa omistajille.

Pääomatulo-osuutta yksityisen elinkeinonharjoittajan osuuksissa ei ole otettu huomioon, koska nettovarallisuus on negatiivinen, kuten seuraavassa kuvassa 5. huomataan. Siinä varat esitetään hieman karkeasti yksityisyyden takia, mutta ovat yhteensä 145 625,14 euroa, ja velat ovat yhteensä 594 046,54 euroa. Velkoja ei ole yrityksen veroilmoituksessa esitetty tämän tarkemmin. Luvut on otettu yrityksen veroilmoituksesta. Kun nettovarallisuus on negatiivinen, lasketaan koko maatalouden tulo ansiotuloksi. Usein maatalousyrityksen nettovarallisuutta laskiessa esimerkiksi pellon arvo on alhainen suhteessa käypään arvoon, ja mm. eläinten arvoa ei oteta ollenkaan huomioon. Tällöin nettovarallisuus jää helposti negatiiviseksi. (Enroth ym., 2007, s.69.)

Laskelmissa tulee huomata se, että osingonjakomahdollisuutta ei ole otettu huomioon ja osakeyhtiön verotuslaskelmiin jää jakamattomia varoja. Osingonjakomahdollisuutta ei ole otettu siitä syystä huomioon, että kyseisen maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen jälkeen ensisijainen tarkoitus olisi, että yhtiö maksaisi omistajille palkkatuloja. Nettovarallisuus on kuitenkin tällä hetkellä

miinuksella, joka hankaloittaa osingonjakoa ainakin osakeyhtiön ensimmäisinä tilikausina. Toki osakeyhtiön talouden tasaantuessa voisi olla ajankohtaista jakaa osinkoa osakkeenomistajille, jos yhtiö tekisi riittävästi hyvää tulosta. Tässä vaiheessa emme ota sitä vielä huomioon. Osakeyhtiön verotuslaskelmissa oletuksena on, että osakkaille maksettava palkkatulo kattaa yksityistalouden rahan tarpeen.

Nettovarallisuuslaskelma

Varat	euroa
Tuotantorakennukset	42 404,89
Koneet ja kalusto	103 220,25
Velat ja velvoitteet	594 046,54
Nettovarallisuus	- 448 421,40

Kuva 5. Yrityksen nettovarallisuuslaskelma

7.2.1 Laskelma 1

Ensimmäisessä verotuslaskelmassa maatalouden tulos on 60 970,25 euroa. Tästä tehdään yrittäjävähennys 5 %, niin jaettavaksi yritystuloksi jää 57 921,74 euroa. Yksityisen elinkeinonharjoittajan kohdalla tulo jakautuisi kahden osakkaan kesken seuraavan kuvan 6. mukaisella tavalla.

Maatalouden tulos	60 970,25	
Yrittäjävähennyksen perusteena oleva tulo	60 970,25	
Yrittäjävähennys (5%)	3 048,51	
Maatalouden jaettava yritystulo	57 921,74	
	Omistaja 1	Omistaja 2
Maatalouden ansiotulo	28 960,87	28 960,87
Ennakonpidätykset ja -vero	4 559,58	4 559,58
Nettotulo	24 401,29	24 401,29
Verot yhteensä	9 119,16	

Kuva 6. Yksityisen elinkeinonharjoittajan versio 1

Laskelmasta selviää, että omistajille tulos jaetaan puoliksi, ja kummallekin omistajalle jää tilikaudelta nettotuloksi 24 401,29 euroa. Verot olisivat tässä versiossa yhteensä runsaat 9 119,16 euroa.

Osakeyhtiössä tämä sama tuloksen määrä jakautuisi seuraavan kuvan 7. esittämällä tavalla. Verotuslaskelmien vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi osakeyhtiön verotuslaskelmien kohdalla esitetään ensin tulos ennen palkkojen lisäystä menoihin, joka täsmää yksityisen elinkeinonharjoittajan tilikauden tulokseen, ja lopuksi tilikauden tulos, kun palkat on lisätty menoihin.

Osakeyhtiön tilikausi

Tulot yhteensä	562 045,02
Menot yhteensä	501 074,77

Tilikauden tulos ennen palkkamenoja	60 970,25
Tilikauden tulos palkkojen jälkeen	30 970,25

		Osakas 1	Osakas 2
Maksetut palkat	30 000,00	15 000,00	15 000,00
vähennykset		2 896,76	2 896,76
Verotettava ansiotulo		12 103,24	12 103,24
, josta kunnallisvero	21,75 %	2 632,45	2 632,45
, josta valtion tulovero	0,00 %	-	-
, josta kirkollisvero	1,75 %	211,81	211,81
Nettotulo		9 258,98	9 258,98

Yhteisövero 20 %	6 194,05
------------------	----------

Kaikki verot yhteensä	11 882,57
------------------------------	------------------

Kuva 7. Osakeyhtiön versio 1

Osakeyhtiön ensimmäisessä verotuslaskelmassa tilikauden tulos on sama kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan ensimmäisessä verotuslaskelmassa, eli 60 970,25 euroa. Kahdelle osakkaalle maksetaan tilikauden aikana palkkaa 15 000 euroa per osakas, jolloin palkkakulut osakeyhtiöllä olisivat 30 000 euroa. Nämä lisätään osakeyhtiön menoihin, jolloin tulosta jää osakeyhtiölle 30 970,25 euroa. Osakeyhtiön osakkaisiin sovelletaan henkilökohtaista ansiotuloverotusta palkanmaksussa, jolloin osakkaan nettotuloksi jää 9 258,98 euroa. Lisäksi verotetaan yhtiötä tilikauden tuloksesta 20 % verran. Verot yhteensä olisivat tässä laskelmassa 11 882,57 euroa.

Molempien yritysmuotojen verotuslaskelmien perusteella pystytään päättämään, että tällä tasolla olevan tilikauden tuloksen kanssa olisi verotuksellisesti järkevämpää olla yksityinen elinkeinonharjoittaja. Tässä ei ole otettu huomioon osakeyhtiössä osingonjakomahdollisuutta, vaan osakeyhtiöön jää jakamattomia varoja.

7.2.2 Laskelma 2

Toisessa verotuslaskelmassa maatalouden tulos olisi tilikauden aikana 98 925,24 euroa. Tästä vähennetään yksityisen elinkeinonharjoittajan osalta yrittäjävähennys 5 %, joten jaettavaksi yritystuloksi jäisi 93 978,98 euroa. Tämä jaetaan omistajien kesken kuvan 8. esittämällä tavalla seuraavasti:

Maatalouden tulos	98 925,24
Yrittäjävähennyksen perusteena oleva tulo	98 925,24
Yrittäjävähennys (5%)	4 946,26
Maatalouden jaettava yritystulo	93 978,98

	Omistaja 1	Omistaja 2
Maatalouden ansiotulo	46 989,49	46 989,49
Ennakonpidätykset ja -vero		
, josta kunnallisvero	21,75 % 10 220,21	10 220,21
, josta valtion tulovero	3 732,94	3 732,94
, josta kirkollisvero	1,75 % 822,32	822,32
Nettotulo	32 214,02	32 214,02

Verot yhteensä	29 550,93
-----------------------	------------------

Kuva 8. Yksityisen elinkeinonharjoittajan versio 2

Maatalouden tulos jaetaan kahden omistajan kesken puoliksi, ja verojen jälkeen kummallekin jää nettotuloksi 32 214,02 euroa. Tätä verotetaan ansiotulona eli käytetään henkilökohtaista progressiivista verotusta. Verot yhteensä tässä versiossa ovat 29 550,93 euroa.

Osakeyhtiössä sama tapaus näyttää kuvan 9. mukaiselta.

Osakeyhtiön tilikausi

Tulot yhteensä	600 000,00
Menot yhteensä	501 074,76

Tilikauden tulos ennen palkkamenoja	98 925,24
Tilikauden tulos palkkojen jälkeen	68 925,24

		Osakas 1	Osakas 2
Maksetut palkat	30 000,00	15 000,00	15 000,00
vähennykset		2 896,76	2 896,76
Verotettava ansiotulo		12 103,24	12 103,24
, josta kunnallisvero	21,75 %	2 632,45	2 632,45
, josta valtion tulovero	0,00 %	-	-
, josta kirkollisvero	1,75 %	211,81	211,81
Nettotulo		9 258,98	9 258,98

Yhteisövero 20 %	13 785,05
------------------	-----------

Kaikki verot yhteensä	19 473,57
------------------------------	------------------

Kuva 9. Osakeyhtiön versio 2

Eli samasta tuloksesta, 98 925,24 eurosta maksetaan osakkaille palkkatuloa, molemmille taas 15 000 euroa tilikauden aikana. Palkkojen lisäyksen jälkeen osakeyhtiön menoihin, tulokseksi jää 68 925,24. Palkat verotetaan henkilöta-solla progressiivisesti, joten osakkaan nettotuloksi jää 9 258,98 euroa. Osake-yhtiöltä verotetaan tuloksesta vielä yhteisövero 20 %. Kaikki verot yhteensä osakeyhtiön kannalta ovat 19 473,57 euroa.

Tästä huomataan, että kun maatalouden tulos kasvaa niin suureksi kuin tässä tapauksessa: lähes 100 000 euroksi verotus osakeyhtiössä on kevyempää, kuin mitä se olisi yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Tässä tulee ottaa huomi-oon se, että osakeyhtiöstä jaettavat palkat eivät ole muuttuneet, vaan säilyivät samana tuloksesta huolimatta. Maksettava palkkojen summa vaikuttaa vero-tukseen. Tässä tapauksessa ei ole otettu huomioon osingonjaon mahdolli-suutta, vaan osakeyhtiöön jää jakamattomia varoja.

7.2.3 Laskelma 3

Kolmannessa verotuslaskelmassa maatalouden tulos on sama kuin ensimmäi-sessä verotuslaskelmassa, eli 60 970,25 euroa ja yrittäjävähennyksen jälkeen

yksityisellä elinkeinonharjoittajalla jaettava yritystulo on 57 921,74 euroa. Tästä jää henkilökohtaisen verotuksen jälkeen omistajille 24 401,29 euroa nettotulona, ja verot olisivat yhteensä ovat hieman runsaat 9 000 euroa. Tämän esittää seuraava kuva 10.

Maatalouden tulos	60 970,25
Yrittäjävähennyksen perusteena oleva tulo	60 970,25
Yrittäjävähennys (5%)	3 048,51
Maatalouden jaettava yritystulo	57 921,74

	Omistaja 1	Omistaja 2
Maatalouden ansiotulo	28 960,87	28 960,87
Ennakonpidätykset ja -vero	4 559,58	4 559,58
Nettotulo	24 401,29	24 401,29

Verot yhteensä 9 119,16

Kuva 10. Yksityisen elinkeinonharjoittajan versio 3

Tässä verotuslaskelmassa ero tulee ensimmäiseen verotuslaskelmaan verrattuna osakeyhtiön osalta, jossa jaetaan enemmän palkkaa osakkaille, kuin aikaisemmin. Tätä havainnollistaa seuraava kuva 11. Tilikauden tulos on siis 60 970,25 euroa, josta palkkamenot vähennettynä jäisi tulosta 10 970,25 euroa. Molemmille osakkaille maksetaan palkkaa 25 000 euroa per osakas. Henkilökohtaisen verotuksen jälkeen osakkaille jää nettotuloa 16 908,98 euroa. Osakeyhtiön tuloksesta tilitetään vielä 20 % suuruinen yhteisövero. Kaikki verot yhteensä ovat 12 582,57 euroa.

Osakeyhtiön tilikausi

Tulot yhteensä	562 045,02
Menot yhteensä	501 074,77

Tilikauden tulos ennen palkkamenoja	60 970,25
Tilikauden tulos palkkojen jälkeen	10 970,25

		Osakas 1	Osakas 2
Maksetut palkat	50 000,00	25 000,00	25 000,00
vähennykset		2 896,76	2 896,76
Verotettava ansiotulo		22 103,24	22 103,24
, josta kunnallisvero	21,75 %	4 807,45	4 807,45
, josta valtion tulovero	asteikko 2022	356,00	356,00
, josta kirkollisvero	1,75 %	386,81	386,81
Nettotulo		16 908,98	16 908,98

Yhteisövero 20 %	2 194,05
------------------	----------

Kaikki verot yhteensä	12 582,57
------------------------------	------------------

Kuva 11. Osakeyhtiön versio 3

Tästä huomataan, että osakeyhtiössä verot ovat korkeammat, vaikka tulosta jää osakeyhtiölle vähemmän, eli yhteisöverotuksen kohteeksi joutuu vähemmän tuloa. Verotuksen kannalta tässä versiossa olisi kannattavampaa olla yksityinen elinkeinonharjoittaja, sillä osakeyhtiössä varsinkin osakkaiden progressiivinen verotus lisää verojen määrää huomattavasti enemmän kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana, sillä normaalina palkansaajana pitää maksaa palkastaan myös sivukuluja, toisin kuin maatalousyrittäjänä. Tässä ei oteta huomioon mahdollista osingonjakoa, vaan osakeyhtiöön jää jakamattomia varoja.

7.2.4 Laskelma 4

Neljännessä verotuslaskelmassa maatalouden tulos on yksityisellä elinkeinonharjoittajalla 120 000 euroa, josta vähennetään yrittäjävähennys 5 %, ja maatalouden jaettavaksi yritystuloksi jää 114 000 euroa (kuva 12).

Maatalouden tulos	120 000,00
Yrittäjävähennyksen perusteena oleva tulo	120 000,00
Yrittäjävähennys (5%)	6 000,00
Maatalouden jaettava yritystulo	114 000,00

	Omistaja 1	Omistaja 2
Maatalouden ansiotulo	57 000,00	57 000,00
Ennakonpidätykset ja -vero		
, josta kunnallisvero	21,75 % 12 397,50	12 397,50
, josta valtion tulovero	21,25 % 5 847,75	5 847,75
, josta kirkollisvero	1,75 % 997,50	997,50
, josta jää käteen	37 757,25	37 757,25

Verot yhteensä 38 485,50

Kuva 12. Yksityisen elinkeinoharjoittajan versio 4

Omistajille jaetaan tulos puoliksi, eli molemmat saa 57 000 euroa. Henkilökohtaisen verotuksen jälkeen nettotuloksi jää 37 757,25 euroa. Verot yhteensä ovat 38 485,50 euroa.

Kuten seuraavasta kuvasta 13. selviää, osakeyhtiössä tilikauden tulos ennen palkkamenoja on sama 120 000 euroa, ja palkkamenojen jälkeen tulokseksi jää 20 000 euroa. Osakkaille maksetaan palkkaa 50 000 euroa per osakas, eli yhteensä 100 000 euroa. Henkilökohtaisen verotuksen jälkeen tästä jää osakkaalle käteen 31 673,73 euroa, joka on hieman vähemmän, kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan nettotulo. Osakeyhtiö maksaa tulosta vielä 20 % yhteisöveroa. Kaikki verot yhteensä ovat osakeyhtiöllä 34 859, 02 euroa.

Osakeyhtiön tilikausi			
Tulot yhteensä	660 000,00		
Menot yhteensä	540 000,00		
Tilikauden tulos ennen palkkamenoja	120 000,00		
Tilikauden tulos palkkojen jälkeen	20 000,00		
		Osakas 1	Osakas 2
Maksetut palkat	100 000,00	50 000,00	50 000,00
vähennykset		2 896,76	2 896,76
Verotettava ansiotulo		47 103,24	47 103,24
, josta kunnallisvero	21,75 %	10 244,95	10 244,95
, josta valtion tulovero	asteikko 2022	4 360,25	4 360,25
, josta kirkollisvero	1,75 %	824,31	824,31
, josta jää henkilölle tuloa		31 673,73	31 673,73
 Yhteisövero 20 %	 4 000,00		
 Kaikki verot yhteensä	 34 859,02		

Kuva 13. Osakeyhtiön versio 4

Laskelmista huomataan, että osakeyhtiö on yritysmuotona tässä versiossa hieman kannattavampi verotuksellisesta näkökulmasta. Toki tulee huomata, että osakkaille maksetut palkat eivät ole ihan niin suuret kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana saatu palkkatulo, ja osakeyhtiölle jää jakamattomia varoja vielä 20 000 euroa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys on, että onko toimeksiantajan maatilayrityksen osakeyhtiöittäminen järkevää? Kannattavuutta selvitettiin pääosin verotuksen ja omaisuuden kautta. Maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisen kannattavuuden selvitys on hyvin haasteellinen tehtävä, sillä siinä on monia eri näkökulmia, joita pitää osata ottaa huomioon. Opinnäytetyöni tarkoitus ei ollut antaa toimeksiantajalle absoluuttista totuutta siitä, onko osakeyhtiöittäminen kannattavaa vai ei, vaan pikemminkin suuntaa antavaa tietoa siitä, onko osakeyhtiöittämisen harkitseminen kannattavaa.

Verotuslaskelmista yhteenvetona sanoisin, että mitä pienempi tulos maatalousyrityksellä on, sitä paremmin yksityinen elinkeinonharjoittaja sopisi yritysmuodoksi. Sitten taas mitä suurempi maatalousyrityksen tulos on, sitä paremmin osakeyhtiö sopisi yrityksen yritysmuodoksi. Näin päättelen siitä syystä, että pienessä tilikauden tulossa yksityisen elinkeinonharjoittajan tulot ovat verotuksellisesti kevyempiä kuin osakeyhtiön.

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana omistaja maksaa vain mahdollisen pääomatuloveron sekä ansiotuloveron, kun taas osakeyhtiössä yritys maksaa tulosta aina saman 20 % verran veroa, ja jos ajatellaan, että omistajat siirtyisivät yhtiöön palkansaajiksi, palkansaajien verotus on paljon korkeampi yksityisen elinkeinonharjoittajan ansiotuloverotukseen verrattuna progressiivisen verotuksen ja sivukulujen takia. Toki palkansaajien osakeyhtiöstä saama palkka harvoin vaihtelee sen mukaan, kuinka paljon osakeyhtiö saa tilikauden aikana tulosta, toisin kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana saatu tulo jaetaan aina puoliksi aviopuolisoiden kesken.

Kun kysymyksessä ovat suuret tulot, osakeyhtiössä maksetaan yrityksenä aina sama prosenttiosuus veroa, mutta palkansaajien palkka yleensä pysyy samana, jolloin maksettavien verojen määrä ei kasva henkilökohtaisella tasolla. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana kaikki saatu tulo verotetaan progressiivisesti ansiotuloverona, vaikka tässä ei kaikkia sivukuluja otetakaan huomioon palkansaajan tavoin. Tällöin suuresta tilikauden tulosta yksityinen elinkeinonharjoittaja maksaa yleensä myös paljon enemmän veroa verrattuna osakeyhtiöön. Verotuslaskelmia on hyvin haasteellista vertailla, koska yksityinen elinkeinonharjoittaja ei saa palkkaa, vaan tulosta yrityksestään, kun taas osakeyhtiöstä maksettavat palkat sisältyvät jo tilikauden menoihin, ja sen jälkeinen tulos jää yhtiölle verotettavaksi.

Omaisuu- den osalta opinnäytetyössä ei selvinnyt tarkkaa vastausta, kummassa yritysmuodossa tämä olisi yrittäjälle kannattavampaa. Tasejatkuvuuden periaatteen takaamiseksi suurin osa yrityksen omaisuudesta tulisi siirtää osakeyhtiöön. Maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisessä ehkä isoin kysymys on se, että kuinka paljon omistajat haluavat ja ennen kaikkea tarvitsevat rahaa

yksityistalouteen. Kuten Ranta totesikin haastattelussa, yksityistalouden kulu-
tus on monelle epäselvää, sillä yksityisenä elinkeinonharjoittajana nostetaan
varoja samalta tililtä kuin yritystoimintaankin. Kun osakeyhtiön pankkitili er-
kaantuu yksityisestä pankkitilistä, yrittäjästä tulee eri tavalla palkansaaja.
(Ranta, 2023.) Toinen asia, jonka nostan tähän esille, on se, että yksityistalou-
dessa nostetut velat on usein maatalousyrittäjällä kiinnitetty yritystoiminnan
omaisuuteen, mm. peltoihin, rakennuksiin, kiinteistöihin. Henkilökohtainen lai-
napohja tulee miettiä täysin uudelleen, jos yrityksen aikoo osakeyhtiöittää.
Osakeyhtiön omaisuutta ei enää voi kiinnittää lainoihin.

Toimeksiantajan maatilayrityksen tulevaisuus on epävarma. Maatilayrityksellä
on pohdittu yrityksen osakeyhtiöittämistä, mutta edessä saattaa olla myös yri-
tyksen myynti tai sukupolvenvaihdos. Näitä aiheita ei opinnäytetyössä oteta
esille aiheen rajauksen takia, mutta kuten Rannan haastattelussa kävikin ilmi,
jos on mahdollisuus yrityksen jatkuvuuteen seuraavaan sukupolveen, tulisi
miettiä jo etukäteen, miten sen toteuttaa. Jos sukupolvenvaihdoksen haluaa
toteuttaa osakeyhtiöittämisen yhteydessä, tulee se miettiä jo yhtiötä perustet-
taessa, sillä osakekauppa on täysin eri asia kuin maatilakiinteistön kauppa.
Jos taas sukupolvenvaihdos ei ole todennäköinen, on maatila helpompi myydä
pois kiinteistökaupalla. (Ranta, 2023.)

Maatilayrityksen osakeyhtiöittämisestä tulee olla varma, sillä jos osakeyhtiöit-
tämisen jälkeen toteaakin, että yritysmuodon muuttaminen ei ollut kannatta-
vaa, on hyvin kallista päästä takaisin siihen pisteeseen, että yritysmuoto olisi
taas yksityinen elinkeinonharjoittaja. Päätöksestä tulee olla täysin varma.

Tämän opinnäytetyön kirjoittamisen avulla olen oppinut todella paljon eri yri-
tysmuodoista sekä yritysmuodon muutoksesta yleisesti. Tämä aihe ei aluksi
vaikuttanut kovin kiinnostavalta, että tästä olisi tehnyt opinnäytetyön, mutta
mitä enemmän alkoi tekemään selvitystyötä, sitä kiinnostavammalta aihe alkoi
tuntumaan. Erityisen arvokasta tässä varmasti on se, miten tämä avasi aihetta
toimeksiantajalle ja opin lisää toimeksiantajan yrityksestä. Mielestäni myös
ProAgrian haastattelu antoi paljon uusia eväitä minulle aiheen kannalta, ja oli
opinnäytetyölle arvokas. Jos joku tulevaisuudessa tekee toimeksiantajalle

kyseisestä aiheesta opinnäytetyön, ehdotukseni hänelle olisi, että hän tekisi sen yhteistyössä ProAgrian asiantuntijan kanssa, eli dokumentoisi opinnäytetyöhön kaikki vaiheet, miten ProAgrian kanssa aihetta selvitetään yhden yrityksen osalta. Muuten aihetta on hyvin haasteellista avata toimeksiantajalle.

LÄHTEET

Accountor.fi. (2022). Osinkovero – Milloin kannattaa nostaa palkkaa ja milloin osinkoja?

<https://www.accountor.com/fi/finland/artikla/osinkovero>

Admicom. (26.5.2021). Osatuloutus – miksi sitä käytetään ja mitä se tarkoittaa?

<https://admicom.fi/blogi/osatuloutus-miksi-sita-kaytetaan-ja-mita-se-tarkoittaa/>

Enroth, A., Österman, P. & Harmoinen, T. (2007). Maatilayrityksen yhtiöittäminen. Otava.

EPA 20.12.1996/1124. Ennakonperintäasetus. Haettu 1.7.2023 kohteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961124#L2P15>

Heikkilä, T. (2014). Tilastollinen tutkimus. Edita.

Kevytyrittäjäksi.com. (2022). Yksityinen elinkeinonharjoittaja yrittämisen muotona – tutustu perusteisiin.

<https://kevytyrittajaksi.com/toiminimi/yksityinen-elinkeinonharjoittaja/>

Kiviranta, E. & Kiviranta, T. (2023). Maatilaverotus. Alma Talent Oy. Haettu 2.7.2023 kohteesta

<https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi/teos/BAXBXATH-GGDC#kohta:MAATILAVEROTUS/piste:tl>

Kuisma, A. & Kallio, J. (2009). Yrittäminen maatilalla. Opetushallitus.

Kuja-Lipasti, O. (2017). Maatilan yhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena. ProAgria.

https://www.proagria.fi/uploads/maatilan_yhtioittaminen_15122017_2022-06-13-160313_mfoq.pdf

Kuja-Lipasti, O. (2020). Maatilan yhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena. Proagria.

<https://kurikka.fi/wp-content/uploads/2021/03/Maatilan-yhti%C3%B6itt%C3%A4minen.pdf>

Kyläkallio, J. Iirola, O. Kyläkallio, K. (2020). Osakeyhtiö I-II. Edita.

<https://shop-edita-fi.lillukka.samk.fi/digikirja/37-7656-5#Esipuhe>

Laki Polttoainemaksusta 1280/2003. Haettu 3.7.2023 kohteesta

[https://suomenlaki-almatalent-fi.lillukka.samk.fi/#!/Regulation\\$yes/Regulation/Ve518///2023-07-03](https://suomenlaki-almatalent-fi.lillukka.samk.fi/#!/Regulation$yes/Regulation/Ve518///2023-07-03)

Leinonen, R. (2018). Sisällönanalyysi. Spoken.fi

<https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>

Lukinmaa, V. (2021). Hyvä pohjatyo turvaa kannattavan yhtiöittämisen. Proagria.

<https://www.proagria.fi/blogit/talouden-ruorissa/hyva-pohjatyo-turvaa-kannattavan-yhtiottamisen>

Metsäkeskus. (n.d.). Metsänomistusmuodot. Haettu 1.7.2023 kohteesta

<https://www.metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/metsanomistusmuodot>

Minilex. (n.d.) Lunastuslauseke ja suostumuslauseke osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä. Haettu 6.9.2023 kohteesta

<https://www.minilex.fi/a/lunastuslauseke-ja-suostumuslauseke-osake-yhti%C3%B6n-yhti%C3%B6j%C3%A4rjestyksess%C3%A4>

MVL 15.12.1967/543. Maatilatalouden tuloverolaki. Haettu 3.7.2023 kohteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1967/19670543#P5>

Mähönen, J. & Villa, S. (2009). Osakeyhtiö 4, Osakeyhtiö ja verotus. WSOYPro.

Ojala, I. (2005). Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotus. Tilisanomat.
<https://tilisanomat.fi/koulut/verokoulu-koulut/avoimen-yhtion-ja-kommandiittiyhtion-verotus>

Osuuspankki. (n.d.a). Investointien rahoitustuki. Haettu 6.8.2023 kohteesta
<https://www.op.fi/documents/20556/65090/Maailan+investointituki+2019-2020/7b972075-6feb-04b7-fd64-45a186dec40f>

Osuuspankki. (n.d.b). Seuraa ainakin näitä yrityksen talouden tunnuslukuja. Haettu 6.10.2023 kohteesta
<https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrittajan-talousvalmennus/taloudenhallinnan-abc/talouden-tunnusluvut>

OVML 9.9.2016. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä. Haettu 2.7.2023 kohteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20160768#L3P11>

OYL 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki. Haettu 17.6.2023 osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Patentti- ja rekisterihallitus. (2023). Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. [tilasto].
<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>

Pitkäranta, A. (2014). Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. e-Oppi Oy.

ProAgria. (n.d.). Tietoa meistä. Haettu 22.8.2023 kohteesta
<https://www.proagria.fi/tietoa-meista>

ProAgria Etelä-Pohjanmaa. (2019). Yhtymäopas maa- ja metsätiloille.
https://www.proagria.fi/uploads/yhtymaopas_maa- ja_metsatiloille_0_2022-06-13-160321_jvey.pdf

Ranta, K. (30.8.2023). ProAgrian asiantuntijan Kari Rannan haastattelu.

Reku, J. (2021). Onko autosi yksityinen vai sittenkin maatalan kulkupeli? Näin se määritellään. Maaseudun tulevaisuus.

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/a36ffec8-04f1-53e9-8740-0cd91db2afe5>

Ruokavirasto. (17.5.2023). Vuonna 2023 haettavissa olevat maataloustuet.

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/tuet-uudistuvat/maatalous/vuoden-2023-tuet/>

Sarajärvi, A. Tuomi J. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.

<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118>

Suomi.fi. (2021). Yrityksen pääoma.

<https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-rahoitus-ja-tuet/rahoituksen-suunnittelu/opas/yritystoiminnan-rahoituksen-suunnittelu/yrityksen-paaoma>

Suomi.fi. (n.d.). Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Haettu 16.6.2023 kohteesta

<https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodo/opas/yksityinen-elinkeinonharjoittaja>

Toikko, T. & Rantanen T. (2009). Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampereen Yliopistopaino Oy.

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tomperi, S. (2022). Yritysverotus. Edita.

<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789513786991>

TVL 30.12.1992/1535. Tuloverolaki. Haettu 1.7.2023 osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O6L1P124>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.) ELY-keskukset. Haettu 5.9.2023 kohteesta

<https://tem.fi/ely-keskukset>

Uusyrityskeskus. (n.d.). Yritysmuodot. Haettu 19.6.2023 osoitteesta

<https://uusyrityskeskus.fi/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/>

Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. Haettu 8.7.2023 kohteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960931#L2P4>

Verohallinto. (2022a). Metsävähennys. Vero.fi

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49167/mets%C3%A4v%C3%A4hennys3/>

Verohallinto. (2022b). Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. Vero.fi.

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhtioksi3/>

Verohallinto. (2023a). Maatalousyhtymä. Vero.fi.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatalousyhtyma/>

Verohallinto. (2023b). Ajoneuvon hankinta ja käyttökulut: arvonnlisäveron vähennysoikeus. Vero.fi.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/ajoneuvon-ja-sen-kayttokulujen-arvonlisavero/>

VHP 563/2017. VHp muistiinpanovelvollisuudesta.

[https://suomenlaki-almatalent-fi.lilukka.samk.fi/#//Regulation\\$yes/Regulation/Ve303a///2023-07-02](https://suomenlaki-almatalent-fi.lilukka.samk.fi/#//Regulation$yes/Regulation/Ve303a///2023-07-02)

Villa, S. (2023). Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. (6., uudistettu painos). Alma Talent Oy.

[https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lilukka.samk.fi/teos/EAIBHXETEB#/kohta:HENKILÖYHTIÖT\(\(d6\)T\(\(20\)JA\(\(20\)OSAKEYHTIÖ\(\(d6\)/piste:t47S](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lilukka.samk.fi/teos/EAIBHXETEB#/kohta:HENKILÖYHTIÖT((d6)T((20)JA((20)OSAKEYHTIÖ((d6)/piste:t47S)

Villa, S., Ossa, J. & Saarnilehto, A. (2007). Yritysmuodot. WSOYpro.

Vilka, H. (2023). Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Art House.

<https://samk.finna.fi/Record/samk.991482305205968/Ver-sions?sid=2946377058>

Vilka, H. (2021). Tutki ja kehitä.

<https://www.ellibslibrary.com/book/9789523701731>

Yhtiöwiki.fi. (n.d.). Kokonaiskuvaus yhtiömuotoisesta maataloudesta Suomessa. Haettu 16.7.2023 kohteesta

http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:yhtiömuotoinen_maatalous_suomessa

Yrittäjät.fi. (n.d.) Yhtiömuodon muuttaminen. Haettu 15.7.2023 osoitteesta

<https://www.yrittajat.fi/tietopankki/liiketoiminta/yrityksen-muutostilanteet/yhtiömuodon-muuttaminen/>

Yrityksen perustaminen.net. (n.d.). Osakeyhtiön kirjanpito ja tilintarkastus.

<https://yrityksen-perustaminen.net/osakeyhtion-kirjanpito-tilintarkastus/>